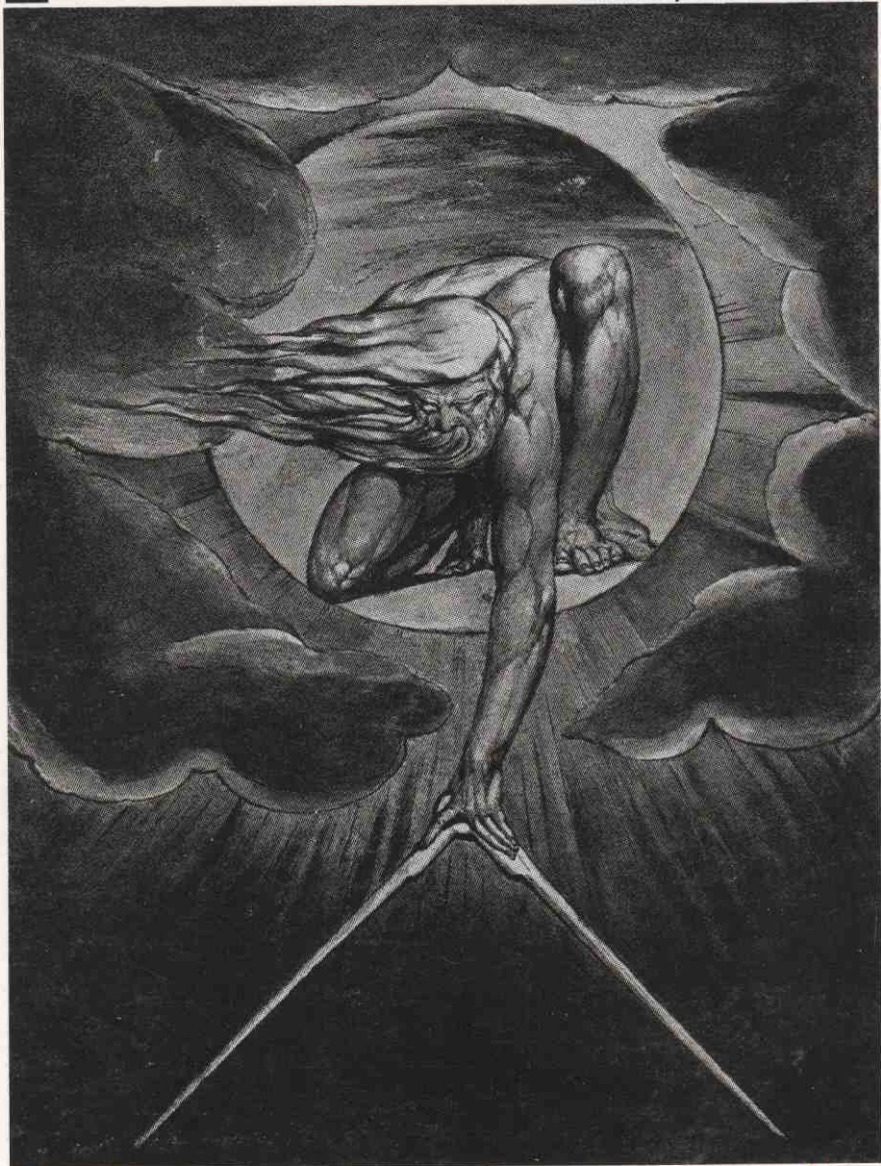

ГРАДИС

часопис
за нњижевност
уметност и културу

95
96
97

ВИЉЕМ БЛЕЈК

ГРАДАЦ

□

Часопис за књижевност, уметност и културу
Година 18.
јули — децембар 1990.

Редакција:
Милијан Милошевић, Радојно Николић, Миленко
Пајић, Милосав Мариновић и Бранко Кунић

Главни уредник:
Бранко Кунић

Одговорни уредник:
Милијан Милошевић

Дизајн:
Миле Грозданић

Коректор:
Србислава Вилимановић Станковић

Издавачки савет:
Гроздана Номадинић, Мила Банић, Драгољуб Су-
ботић (председник), Милован Вуловић, Ђорђе Ца-
јић, Милијан Милошевић, Добривоје Благојевић,
Драгић Ћирковић и Бранко Кунић

□

Градац излази шест пута годишње у двомесечним свескама. Годишња претплата 600 динара. Жи-ро рачун: 61300-603-981 (за Градац) Дом културе Чачан. Издаје Дом културе Чачан, Трг устанна 1. Штампана „Литопапир“ — Чачан.

Рукопис слати на адресу: Дом културе Чачан, редакција часописа Градац, Трг устанна 1, 32000 Чачан. Телефон редакције 42263. Рукописи се не враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-572/74-02 од 5. октобра 1975. године, не плаћа се порез на про-мет.

25 ' 26 ' 27

САДРЖАЈ

Никола Шуица **Увођење** 5 ■ **Животни распоред** 6 ■ Виљем Блејн **Из песама и спева** 9 ■ Виљем Блејн **Описни наталог (1809)** 36 ■ С. Фостер Дамон **Из Блејновог речника** 39 ■ Џорџ Вингфилд Дигби **О разумевању Блејнове уметности** 58 ■ Нортроп Фрај **Блејнов увод у искуство** 77 ■ Ентони Блант **Уметност Виљема Блејна** 83 ■ Ентони Блант **Прве илуминиране нџиге** 94 ■ Харолд Блум **„Четири Зоа“ или „Видови постојања“** 104 ■ Џин Х. Хагструм **Виљем Блејн одбацује просвећеност** 116 ■ Фред Гетингз **Блејн, Варли и духови прошлости** 125 ■ Питер Ф. Фишер **Блејн и друиди** 136 ■ Роџер Фрај **Три температуре Виљема Блејна** 152 ■ Кетлин Рејн **Тајна и материја** 154 ■ Т. С. Елиот **Виљем Блејн** 159 ■ Чеслав Милош **Шта је саветовао мистер Блејн?** 162 ■ Милош Црњански **Виљем Блен** 167 ■ Хаим Алкалај **Виљем Блејн, феноменални прадед ирационалног** 168 ■ Никола Шуица **„Књига о Јову“ Виљема Блејна** 170 ■

Троброј о Виљему Блејну
приредио је Нилола Шуица

Дело Виљема Блејна (1757—1827) припада књижевном и ликовном изразу који је представљао преседан, како у времену свог настајања, тако и за многа потоња тумачења. Мапа васионе овог енглеског ствараоца, на међи уласка у нову епоху европске историје, пренасељена је и изузрштана префињеним путањама и силама небесним, сјајем и огњем звезда и густиним галаксија.

Слава људској Имагинацији, на бедима хришћанских учења и митова, поинла је из визије, за његово доба неслућене обухватности и систематичности. Овај скромни особењак, кога је тек крајем прошлог века подробније представио јавности Виљем Гилкрајст (његов први биограф), дрзнуо се да на оштрици моралне и верске пристojности одживи психолошку и духовну градњу једног могућег живота. „Морам створити Систем, или ћу бити поробљен од туђег. Не разабирам и не упоређујем. Мој посао је да Стварам“ — написао је Блејн у епохи бунтовних револуција у Америци и Француској, у годинама после сукоба енглеског краља Џорџа III (владао 1760—1820) са виговцима и Виљемом Питом. У тим временима енглеског очувања поретка и напретка науке, занесеност једног песничког, уметничког усамљеника сматрана је небитном и вулгарном, пре свега услед његовог напада на рационалистична и материјалистичка одређења и верско лицемерје. Блејнови верски устави и унутрашња духовна монархија изједначавали су Небо и Пакао не са стањима живота, већ са вечитим силама у сваком појединцу.

Рођен је 1757, године када се по шведском Лондонцу Сведенборгу збио Последњи Суд, када је у Енглеској прокопан први канал за тестирање навигације, када је Хјум објавио „Природну историју религија“, када су прорачунате масе Месеца и Венере и када је, такође становник Лондона, Георг Фридрих Хендл написао ораторијум „Тријумф времена и истине“. Емануел Сведенборг, који је умро када је Блејн био петнаестогодишњак, на својски је начин увео преврат у тумачењу хришћанске вере. Исус је био

једини Бог са другим члановима Тројства као аспектима, а не посебним личностима. То је, на изванредан начин, прихватио и Блејн, као млад, када је са својом женом Кетрин био и члан сведенборгијанске цркве (у англиканску цркву, иначе, није до краја живота ни улазио). Пародију дела „Небо и Пакао“ свог учитеља, који је, како каже Борхес, „на лондонским улицама са анђелима разговарао“, насловио је „Венчање Неба и Пакла“, начинивши својеврсну динамичну и духовиту најаву новог доба.

Виталност коју емитују његова дела захтева поступно предавање и ослобођење од предрасуда — духовни опсеци и појам ирационалног никада до Блејна нису били толико силовити. Његово језичко и симболичко обиље збива се у сталном истицању идеала креативне енергије човенове духовне слободе. Ужаси постојања, лицемерство догми и власти, заводљива слава чулности, танана запажања, код Блејна имају особен ритам. Каква је његова учестаност, ширина и сонорност, жели да представи и овај избор. Блејн, у свом и нашем времену, показује интуитивну пустоловину као ретко који европски дух. У двадесетом веку, његово се дело исказало као драгоцену врело, као најава многих уметничких програма. Аутори у распону од едвардијанског пера Роџера Фраја или Т. С. Елиота, па до Чеслава Милоша, дају сву сложеност појава и ситуација. Из мајсторског Дамоновог речника „лидеја и симбола“, изабрано је неколико одредница које, уз многе цитате, позивају на суочавање са Блејновим изворним делом. Томе доприносе како текст песникиње и Блејновог биографа Кетлин Рејн, тако и увид (Фред Гетингз) у спиритистичку догодовштину по сведочењу младог сликара Варлија.

Уз нове преводе поезије и одломке из пророчних књига „Милтон“ и „Јерусалим“, ту је у целини и превод „Венчања Неба и Пакла“. Називи који одређују стања и особине, због своје разноврсности у превођењу и тумачењу, могу лако да доведу у сумњу: Рај и Небо, Недужност и Невиност, Вегетативни или Израсли или,

чан, Биолошки. У Блејновом енглеском језику много сликовитих детаља испољава се у силини могућих дељења, па је отуд и једина или само једна одлика, привид. С. Фостер Дамон каже: „Он понавља истину Имагинације, светост сваког облика живота, мудрост унутар лудости и опасности ограничења.“ То подједнако важи и за његово читање Библије као имагинарног дела, као и сазнања и унутрашњи пут кроз редослед и јачину слика које су језином створили Данте и Милтон.

Поштоваоци и истраживачи Блејновог стваралаштва, као сер Џефри Кинс (који је највише учинио на његовом разврставању), Ентони Блант, Нортроп Фрај, Дејвид Ердман, само су примери са листе значајних имена која су на англосаксонском подручју помогла осветљавању и вредновању Блејновог дела. Највеће збирке илуминираних књига, отисака, цртежа и илустрација су, као што је познато, лондонска Тејт галерија и Фицвилијем музеј из Кембриџа, затим Конгресна библиотека у Вашингтону и музеји и збирке у Њујорку, Бирмингему, Глазгову и Паризу. У Енглеској већ више деценија постоји и Блејнов Труст — организација са пробраним чланством, које се стара о његовој оставштини. Необична судбина за идеје творца моћног дива Албиона, персонификације саме Енглеске и јунака пророчке књиге „Јерусалим“, за Виљема Блејка који је са пнушањем одбијао припадност свим тајним друштвима.

Свевидеће оно тела и ума Блејновог сазнавајућег веровања једно је од најдрагоценијих примера у уметности европског новог века. Визионарска стања испољена кроз стихове надрастају аналогije и алегорije. Сегменти загонетне имагинативне авантуре зато и указују на аутентични просветљени духовни апсолутизам који се још није поновио.

Никола Шуица

□

1757. Родио се 28. новембра у кући број 28 у улици Броуд, на Голден снверу у Лондону. Отац Џемс, трговац плетеном робом, и мајка Кетрин Блејн имали су још деце: старији брат Џемс (1753), Џон (1760), Ричард (1762, умро као дете), Кетрин Елизабет (1764) и Роберт (1767). Крштен је 11. децембра у цркви Светог Џемса на Пинадлију.
1765. Прве визије: у Пенхаму види крошњу дрвета пуну анђела — отац га кажњава због ланги, а мајка га подржава.
1767. Учи цртање у Парсовој Цртачкој школи у улици Стренд.
1768. Написао прве песме (насније објављене као „Песничке Цртице“).
1771. Постаје ученик Безира, правера из Друштва Антинвара.
1773. Проучава готику. Сницира архитектуру у Вестминстерској опатији.
- 1776/7. Написане су „Песничке Цртице“.
1778. Завршава школовање. Почиње студије код Џорџа Мозера на Античкој школи Краљевске Академије. У то време, опробава се и у техници анварела. Убрзо напушта Академију.
1779. Ради гравире за књижара Џозефа Џонсона. Пријатељство са уметницима Џорџом Камберлендом и Џоном Флаксманом.
1780. Излаже у Краљевској Академији на групној изложби. Среће Томаса Стогарда, илустратора који га упознаје са Хенријем Фуселијем, швајцарским сликаром — „јединим човеком кога сам упознао, а

- који ме није терао на повраћање". Фусели му постаје један од најближих пријатеља.
1781. Разболео се после неуспешне сентименталне авантуре са „живахном девојчицом“ Поли Вуд, која га је одбила. Опоравља се у кући трговца Бушеа, чија му кћи Кетрин пружа утеху.
1782. 18. август. Венчава се са Кетрин Софијом Буше у Батерси цркви. Настајују се у улици Грин 23, Лестер Филдз. Преко Флансмана упознаје се са школованом супругом министра Хенрија Метјуа и почиње да посећује њен салон.
1783. На рачун Флансмана и Метјуа штампане су „Песничке Цртице“.
1784. Умире му отац. Отвара штампарију у улици Броуд 27 са партнером Џемсом Паркером. Подучава граверском занату и штампању свог млађег брата Роберта. За састанке у салону госпође Метју пише „Острво на Месецу“, сатиру о тадашњим ученим људима у лондонском нобл друштву.
1785. Раскид партнерства са Паркером око штампарије.
1787. Продаје радњу и сели се у улици Поланд 28. У фебруару умире Роберт Блејк. Душу свог брата Блејк види како се уздиже на таваници тапшући рукама од радости.
1788. Први пут испробава нови поступак рељефног гравирања, који ће користити за све своје илуминиране књиге. Гравира трантате „Нема природне религије“ и „Све религије су једна“, у којима први пут, сажето излаже своје погледе. Пише маргиналије за Сведенборгову „Мудрост Анђела“.
1789. Настају „Песме Невиности“, „Књига о Тели“, „Тириел“. Тирани илуминираних описана нису прелазили двадесетак ручно бојених нопија.
1790. За илустрације користи књигу скица касније познату као „Росетијев рукопис“. Почиње да пише „Венчање Неба и Пакла“.
1791. „Француска Револуција“, прва књига, штампана је у слогу код Џозефа Џонсона. Књига није издата. Почиње гравире за Џон Стедманову „Приповест о петогодишњој експедицији против бунтовних црнаца са Суринама“ — против трговине робљем (штампана 1796). Са Кетрин се сели у Херкулес Билдингз 13 у Ламбет, јужни Лондон.
1792. Умире му мајна. Опочиње Тома Пејна, пропагатора америчке револуције и писца памфлетâ, да му прети хапшење. Пејн бени у Француску.
1793. „Росетијев рукопис“, „Визије Албионових кћери“, „Венчање Неба и Пакла“, „Америна: пророчанство“ и „За децу: Врата Раја“. Среће свог будућег патрона Томаса Батса.
1794. Излазе „Песме Невиности“ и „Песме Искуства“ у једном тому. Гравира књиге „Прва књига о Уризену“ и „Европа: пророчанство“.
1795. „Песма о Лосу“, „Књига о Аханији“, „Књига о Лосу“. Велики анварели гравире: „Елохим ствара Адама“, „Њутн“, „Набукодоносор“, „Самилост“.
1796. Почиње спев „Вала или Четири Зоа“. Гравире за „Ноћне Мисли“ — поезија Едварда Јанга.

1797. Поред великих гравира у споју са акварелом, од Батса прима нове наруџбине. Флакман му омогућује посао оно илустровања Грејевих Песама.
1799. Флакман га упознаје са Вилемом Хејлијем, властелином и песником.
1800. Хејли га позива да се пресели у село Фелфам, крај Чичестера у покрајини Сасекс, на југу. До 1803. године ради наруџбине за Хејлија у Фелфаму. То је први и једини период који је провео ван Лондона.
1803. Свађа са краљевским драгоном Скофилдом, који је ушао у његову башту. Драгон га оптужује за бесрамно вређање краља и издаје налог за Блејново хапшење, под тужбом за побуну. У септембру је поново у Лондону.
1804. Заслушан на суду у Чичестеру и ослобођен оптужбе. Гравира свој спев „Милтон“. Почине друпи велики спев „Јерусалим“ — еманација дива Албиона.
1805. Црта за поему „Гроб“ песника Роберта Блера, по наруџбини гравера и издавача Кромекса.
1806. Пошто је кришом видео цртеж који је Блејк радио по Чосеровим „Кентербериским ходочасницима“, Кромек наручује улану слику на исту тему од сликара Стотарда.
1807. Када је видео Стотардову слику, Блејк напада Кромекса.
- 1807/8. Илустрације за Милтонов „Изгубљени Рај“.
1808. Завршава аквареле за „Последњи Суд“. Штампане илустрације за Блерову поему „Гроб“. Маргиналије за Рејнолдсове „Разговоре“.
- 1808/9. Пише два сада изгубљена рада: „Бари: Песма“ и „Књига о Месечини“.
1809. У кући брата Џемса у улици Брод 28 од маја до септембра; приређује изложбу својих радова. Изложбу прати „описни каталог“. Неуспех код публике; једино га помињу у новинама „The Examiner“ као „несрећног лудана“.
1810. Издање гравира за „Кентербериске ходочаснике“, „Вечито Јеванђеље“. Обновљено издање „Врата Раја: за полове“, са „Прологом“, „Епилогом“ и „Кључем Врата“.
1817. Гравире „Лаокоон“, „О Хомеровој поезији“, „О Вергилију“.
1818. Упознаје младог уметника и свог поклоника Џона Линела, који га повезује са савременим младим уметницима, групом „Древни“, који га као поштоваоци помажу у следећим годинама.
1819. „Визионарске главе“, цртежи за Џона Варлија, једног из групе.
1820. Почине „фреску“ „Последњи Суд“. Ради на дрворезима за Др Торнтонове „Пасторале по Вергилију“, заправо енглеске преводне „Еклоге“. Завршава гравирање књиге „Јерусалим“.
1821. Сели се у Фаунтин Корт 3, у улици Стренд. Акварели „Књига о Јову“ за Томаса Батса.
1822. Прима поклон од 25 фунти од Краљевске Академије.
1823. Поруџбина Џона Линела: гравире за „Јова“. Илустрације за књигу.

1825. Довршио гравире „Књиге о Јову“. Издато у марту 1826. 10. децембра, упознаје адвоката Креба Робинсона, са којим почиње активну преписку. За Линела ради цртеже по Дантеовој „Божанственој комедији“. Фебруара и маја, болестан.
1827. Гравира седам плоча за Дантеов „Панао“. 12. априла пише Г. Камберленду (за нога црта визит-карту, један од последњих радова): „Био сам врло близу Капија Смрти и вратио се врло слаб и нао старац немоћан и тетуралући се, али не у Духу и Животу, не као Прави Човек Имагинације који живи за Увен. У томе постајем све јачи и јачи, док ово смешно тело труне.“ Умире 12. августа у Фаунтин Корту 3. Сахрањен на гробљу Банхил Филдз.

Н. Ш.

Из њесама и сјегова

Виљем Блејн

□

Из Песама Невиносћи

НА ЛИВАДИ ПУНОЈ ЕХА

Сунце се појављује,
Небеса усрећује.
Звона звоне срећне
Поздраве пролећне.
Дрозд певач и шева,
У грмљу све пева,
Разлеже се звучно,
Звона звоне бучно,
Игре су нам пуне смеха
На Ливади Пуној Еха.

Џону седе носе
Шале бриге носе,
Док седи под храстом
Са својим узрастом.
Наше игре њих веселе,
И ускоро сви веле,
Такве беху радости,
Наше давне младости,
И те игре пуне смеха,
На Ливади Пуној Еха.

Ал деца су клонула
Нису више весела
И док сунце нестаје,
Наша игра престаје:
Мајнама уз крила
Деца су се свила,
Но птице у скривашту
Отпочинак ишту:
Игре више њих не маме,
На Ливади пуној таме.

ПАСТИР

Како је сладан Пастиров усуд,
Он луња од јутра до мрана:
Пратиће стадо васцели дан:
И пуна хвале биће реч свана.

Јер чује невиног јагњета зов.
И чује одговор мајчин нежан.
На опрезу је док су сви мирни,
Стадо зна да Пастир је бринан.

ЈАГЊЕ

Јагње мало знаш ли ти
 Ко те створи знаш ли ти
 Ко ти живот, храну даде,
 Крај потока, сред ливаде;
 Ко ти рухо даде бајно,
 Твоје меко руно сјајно;
 Такав гласић пун милине,
 Радовање све долине:
 Јагње мало знаш ли ти
 Ко те створи знаш ли ти

Јагње мало то знам ја
 Јагње мало то знам ја
 Јагње је и њему име,
 Јер он себе зове њиме:
 Он је кротак, он је благ,
 Постаде ко дете драг:
 Дете ја а јагње ти,
 Његово нас име прати.
 Јагње мало Бог с тобом,
 Јагње мало Бог с тобом.

ЦВЕТ

Врапче Врапче Весели
 Под лишћем зеленим
 Цвет врца
 Зна ко сличан стрели
 Сад колевну жели
 Крај мог Срца.

Црвендаћу Красни
 Под лишћем зеленим
 Цвет врца
 Чује јецај јасни
 Црвендаћу Красни
 Крај мог Срца.

ДЕТИЊА РАДОСТ

Ја немам име
 Имам тек два дана. —
 Како ћу те звати?
 Срећан сам ја
 Радост ми је име —
 Нена те слатна радост прати!

Лепа радост!

Слатна радост од два дана.
 Слатна радост ћу те звати:
 Смешаш се ти.
 Ја ћу певати
 Нена те слатна радост прати.

Из Песам Искусства

ДИМНИЧАР

Мали црни створ међ снегом хладним:
 Плаче, шмрк, шмрк, гласом јадним!
 Где ти је отац? мајна где је?
 Отишли у цркву да моле обоје.

Зато што бејаш дечан весели,
 И смејаш се међ снегом хладним:
 Рухо смрти су ми оденули,
 Учили да певам гласом јадним.

Весео сам, око мене игра, вина,
 Па мисле да ту нема увреде:
 Славе Бога и Краља и Свештенина
 Што праве рај од наше беде.

ДАДИЉИНА ПЕСМА

Кад се дечји гласови зачују на трави:
 И шуштање из дола:
 Млади дани свени јаве се у сећању
 Лице побледи од бола.

Дођите ми кући, децо, сунце већ залази
 И росне су ноћне сене
 Ваше пролеће и дани, истрошени на
 играње
 Ваша зима, ваше ноћи прерушене.

БОЛЕСНА РУЖА

О Ружно болесна.
 Тај црв невидљиви
 Што у ноћи лети
 У олуји живи:

Откри ти постелу
Гримизне радости:
И мрачна тајна му љубав
Твој ће живот разнети.

МУХА

Твој летњи плес,
Мухо мала,
Немарна ми рука
Избрисала.

Зар нисам ја
Мухо но ти?
Зар ниси ти
Човек но ми?

Јер ја играм,
Пева се и пије:
Дон ми слепа рука
Крило не прекрије.

Ано је мисао живот
И моћ и дах:
А крај мисли
Смрт и прах;

Онда јесам
Срећна муха,
Ано живим,
Ил умрем ја.

САН

Једном сан сену ми сплео,
Над узглављем ми Анђео,
Гледам залуталог Мрава,
Нада мном се њише трава.

Лута очајан, изгубљен,
Мраном затечен, изнурен,
Преко заплетених гранчица,
Чух шта рече тешка срца.

Деца моја! да л тугују,
Да л уздахе оца чују?
Около ме траже сада,
Враћају се пуни јада.

У ону ме суза пече:
Али близу свитац рече:
Какав то створ јадан тужи,
Стражар ноћни спас да пружи?

Створен сам да светлим пут
Бубама на земљи свуд:
Њихов зуј послушнујући,
Луталице жури нући.

ВРТ ЉУБАВИ

Отишао сам у Врт Љубави.
И видех што нисам видео:
Капелу једну у средини,
Где сам се ненад играо.

И вратнице јој затворене,
Не чини, над њима пише;
Па се окренух Врту Љубави,
Где се слатно цвеће њише,

И видех да је пробова пун,
Камења гробног уместо цвећа:
И Свештеник у црном радост ми везује
трном,
И венац патње плете за моје жудње свете.

АНЂЕО

Сан сам Снио! Шта је значио?
И да сам чедна Краљица био:
Мог је Анђела стражна нежна:
Ал луда жалост, неизбежна!

И ноћ и дан сам плакао
И он ми сузе брисао
И дан и ноћ сам плакао
И радост од њег скривао,

Па побеже дигав крила:
Румена је зора била:
Обрисах сузе и копља узех,
Да моји страхови орунају се.

Опет ми Анђео дошао:
Залуд, орунје сам имао:

Јер младост је одлетела
На глави ми носа бела.

ТИГАР

Тигре, Тигре, огњу сјајни,
У шумама мрачних тајни;
Каква те је вечна сила
У склад страшни затворила?

Да л с висока, из дубока
Пале ватру твога ока?
Каквим крилима минут се смео?
Каквом то руком ватру узео?

Каква плећа? занат прави
Жиле твога срца сави?
Кад живот поче у срцу твојем,
Каквом то руком ужасном?

Какви ланци? и ченићи,
Мозак твој из какве пећи?
И наковањ? захват ноји
Смртне страве у њем споји?
Кад звезде копља бацише
И небо сузама залише:
Свом делу да л се смешио?
Је л он и Јагње створио?

Тигре, Тигре, огњу сјајни,
У шумама мрачних тајни:
Каква се то вечна сила
На склад страшни осмелила?

БОЖАНСКА СЛИКА

Онрутност има Људско Срце
И Људско Лице Љубомора,
Ужас Људски Лик Божански,
Тајност је Људска Одора

Људска Одора је сковано Гвожђе,
Људски Лик Ковање врело.
Људско Лице Пећ затворена,
Људско Срце њено гладно Ждрело.

Нема природне религије

(а)

Аргумент. Човек добија појам о моралној исправности само Образовањем. По природи он је само природни орган подложен Чулу.

I Човек не може природно Опанати, осим прено својих природних или телесних органа.

II Својом моћи расуђивања. Човек може само поредити или судити о ономе што је већ опазио.

III Из опанања само трију чула или трију елемената нико не може извести четврто или пето.

IV Свако мора имати само природне или органске мисли ако је имао само органска опанања.

V Човенове жеље су ограничене његовим опанањима, и нико не може желети оно што никад није опазио.

VI Жеље и опанања човека кога су учили само органи чула морају бити ограничени на предмете чула.

Закључак. Да нема Поетског и Пророчног начела Филозофско и Експериментално ускоро би се свели на однос свих ствари, и остали би тако неспособни за ишта друго сем да се непрестано глупо врте у круг.

(б)

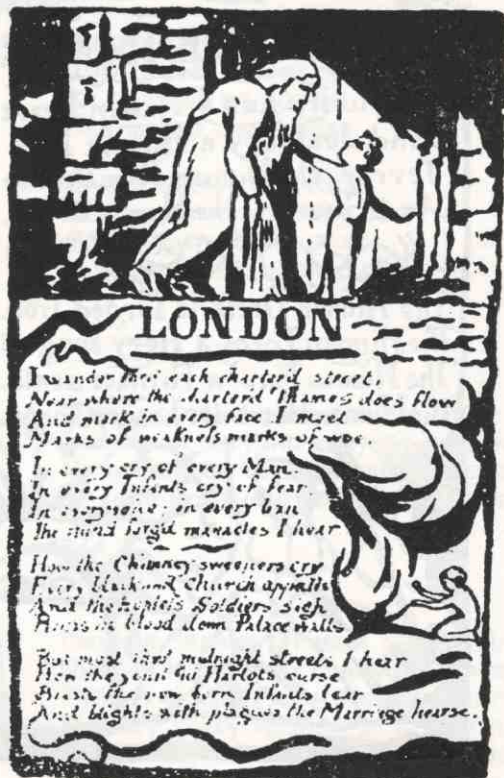
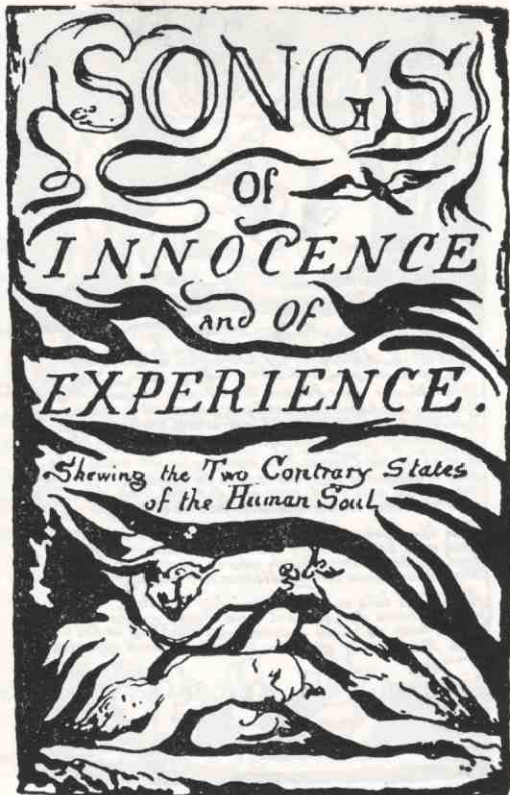
I Човекова опанања нису ограничена органима опанања, он опана више него што чуло (макар и увек изоштрено) може открити.

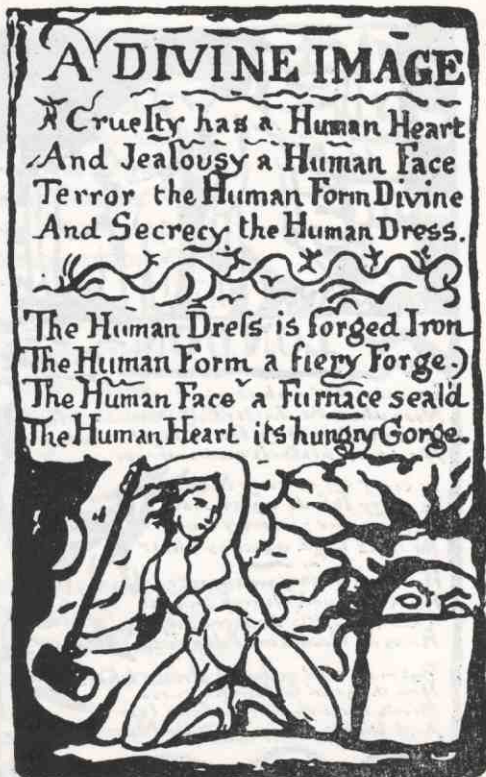
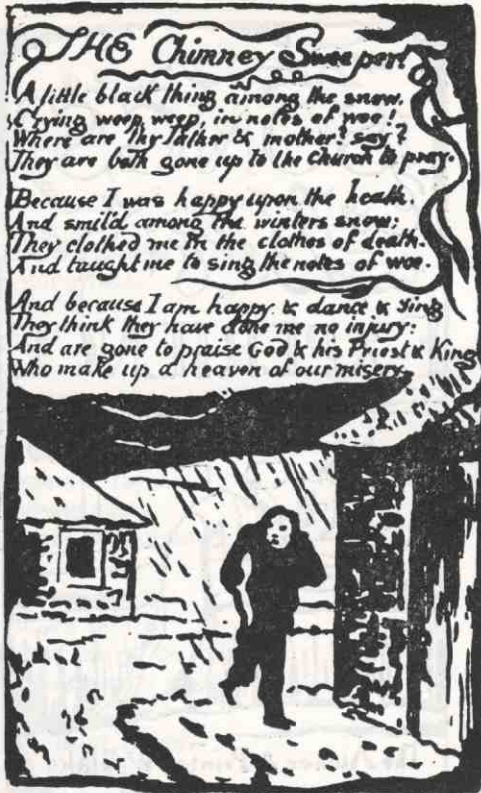
II Разум или однос свега онога што већ знамо није исти канав ће бити када будемо знали више.

(III недостаје)

IV Човек мрзи своју ограниченост. Исти глупи круг чак и свемира ускоро би постао млин са запетљаним точковима.

V Када се стени много постане исто што и мало, Још! Још! је крик заблуделе душе, једино Све може задовољити Човека.

VI Ако ико жели оно што не може имати, очај мора бити његова вечна судбина.

VII Човекова жеља је да буде Бесконачан, поседовање је Бесконечно и он сам Бесконачан је.

Поуна. Онај ко види Бесконечно у свим стварима види Бога. Онај ко види само Однос види само себе.

Зато Бог постаје као ми, да ми можемо бити онанви накав је он.

Све религије су једно

Глас оног који плаче у Пустини

Аргумент. Ако је прави метод сазнавања експеримент, права моћ сазнавања мора бити моћ заснована на искуству. Ову моћ ја разматрам.

1. Принцип Поетски Геније је прави Човек. и тело или спољашњи облик Човека настаје из Поетског Генија. Исто тако облици свих ствари настају из њиховог Генија, који су Стари назвали Анђео и Дух и Демон.

2. Принцип Као што су сви људи слични по спољашњем облику, Тако су (и са истом бескрајном разноликошћу) сви слични по Поетском Генију.

3. Принцип Ниједан човек не може мислити писати или говорити из срца, већ он мора тежити истини. Тако су све Филозофске школе настале из Поетског Генија, прилагођене слабостима сваног појединца.

4. Принцип Као што нико путујући кроз познате земље не може открити непознате. Тако из већ стеченог знања Човек не може стећи веће. стога универзални Поетски Геније постоји

5. Принцип Религије свих Народа настају из у сваком Народу другачије прихваћеног Поетског Генија који се свуда зове Пророчки Дух.

6. Принцип Првобитни извор Јеврејског и Хришћанског Завета је Поетски Ге-

није. ово је неминовно због ограничене природе телесног осета.

7. Принцип Као што су сви људи слични (мада бескрајно разнолики) Тако су и све Религије и пошто све што је слично има један извор.

Прави Човек је тај извор јер је сам Поетски Геније

Епиграми

□ □ □

Љубав себи не угађа
Нити се за себе стара
Већ свој мир у другом рађа
И јад пакла у рај ствара

Тако пева грумен земље
Што га газе многа стада
Ал облутак из потока
Ове метре ниже сада

Љубав само себи годи
Веће другог за срећу своју
Да у њему немир роди
И гради пакао упркос рају

□ □ □

Нени се људи диве делима Луда
Пошто си сигурно сачувао хладноћу суда
Не понижавате сиромаштво разума
То није исто што и служити законима
Писма

□ □ □

Рафаел Велики Отмени Мудри Племенити
Његову Извођачку Снагу морам презирати
Рубенс Ниски Глупи Неуни Прости
Његову снагу Извођења морам признати
Учите Марљиви спотицај Будале
Из Дела Малоумног створите правило
Шалите своју Децу у Балаве Школе.

НЕКОЛИКО ОДГОВОРА

Онај ко радост за се прикрива
Крилати живот уништава
Ал онај ко љуби у лету радости
Живи у сјају Вечности

□

Изглед љубави узбуђује
Јер пуни је пламени жар
Али изглед благе варне
Задобиће љубавни дар

□

Дононост и блага опсена
Лепоти су најдража хаљина

□

Шта људи од жена желе
Облик Испуњене жеље
Шта жене од људи желе
Облик Испуњене Жеље

БОГУ

Над си створио Круг да у њега уђемо
Уђи и сам у њега, да видиш како је то

Књига о Тели

Лист I

Мото Тела

Да ли зна Орао шта је у рупи?
Или ће то Кртица знати:
Може ли Мудрост у сребрни штап?
Ил љубав у златан пехар стати?

1. лист

Тела

I

Кћери Анђелове водише у круг своја
сунчана стада,
Све сем најмлађе, она сва бледа пође да
тражи тајни зран.
Да ишчезне као лепота јутра из свог
смртног дана:
Доле крај реке Адоне њен нежни глас
се чује:
И овако јој тужбалица блага пада ко
јутарња роса.

О животе овог нашег извора! што вене
лотос водени?
Што вену ова деца извора? рођена само
за осмех и пад.
Ах! Тела је као дуга, и као нестајући
јоблак,
Као одсјај у огледалу, као сенке у води.
Као дечији снови, као осмех на детињем
лицу,
Као глас голубице, као пролазни дан, као
музина у зрану;
Ах! да могу благо лећи и благо одморити
главу.
И благо уснути сном смрти, и благо чути
глас
Његов, над шета вртом у вечерњи час.
Љиљан из дола што у смерној трави дише
Одговори милој девојци и рече: Ја сам
водена трава,
И врло сам мала, и волим да живим у
ниским долинама;
Тако слаба да ми се златни лептир ретко
на главу спусти
А ипак ме посећују с неба, и он који се
на све смеши.
Шета по долини, и сваног јутра нада мног
пруна руку
Говорећи, радуј се ти скромна траво,
новорођени љиљан цвете,
Ти нежна девојко тихих долина, и скром-
них потока;
Јер ћеш у светлост одевена бити, и хра-
њена јутарњом мањом:

Све док те летња жега не истопи крај
извора и врела
Да цветаш у вечним долинама: па зашто
да Тела жали,

2. лист

Зашто да владарка долине Хара уздише.
Преста и насмеши се кроз сузе, па седе у
свој сребрни храм.

Тела одговори. О ти мала девице мирне
долине.

Дајеш онима што не могу да моле, што су
без гласа, преморени.

Твој дах снажни невино јагње, кад њуши
твоје млечно рухо,

Кида ти цветове. док седиш смешећи му
се у лице,

Бришући блага и кротка уста од сване
нечисти кужне.

Твоје вино златан мед прочишћава, твој
мирис,

Који просипаш на свану влат траве што
расте

Млечну краву снажи, и ждрепца ватреног
даха кроти.

Ал Тела је као прозрачни облак запаљен
излазећим сунцем:

Нестајем са свог бисерног трона, и но ће
моје место наћи

Краљице долина Љиљан одговори, упита,
облак нежни,

И рећи ће ти зашто на јутарњем небу
блиста,

И што расипа своју лепоту сјајну кроз
влажни зрак.

Спусти се О мали облаче и лебди пред
очима Теле.

Облак се спусти, и љиљан погну скромну
главу:

И оде да брине о бројној пастви међ
травом зеленом:

3. лист

II

О мали Облаче девица рече, хоћу да
канеш ми ти,

Што се не жалиш када у једном сату
нестајеш:

Па те транимо узалудно; ах Тела је као Ти.
Ја пролазим. али се жалим, и нико ми не
чује глас.

Облак тад помоли златну главу и облик
му изрони сјајни,
Светлуцав лебдећи у зрану пред лицем
Теле.

О девице зар не знаш да наши ждрепци
пију са златних извора
Где Лувах обнавља своје ноње: гледаш ли
моју младост.

Жрепећи што се не видим више и
нестајем

Без трага; О девојко кажем ти, ја одлазим,
Али у стоструки живот, у љубав, у мир, и
занос свети:

Невиђен силазећи, спуштам лака крила на
мирисно цвеће;

И удварам се лепооној роси. да ме прими
у шатор блистави;

Девица упланана, дрхтећи клечи пред
излазећим сунцем,

Дон се не дигнемо везани омчом златном,
не раздвајајући се
никад;

Већ сједињени, носећи храну свом нашем
нежном цвећу

Зар тако о мали Облаче? бојим се да
нисам као ти;

Јер ја шетам кроз долине Хара. и мири-
шем најслађе цвеће:

Али не храним мале цветове: ја слушам
песму птица.

Али не храним птице певачице. већ лете
и траже храну;

Али Тела се томе не радује више јер ја
нестајем.

И сви ће рећи. узалуд је та сјајна жена
живела

Ил само зато да буде у смрти храна
црвима.

Облак се завали на зрачном престолу и
одговори овако.

Ано и јеси храна црвима, О девице
небесна,
Канва велика корист. нарав велики бла-
гослов твој; све
што живи
Не живи само, нити за себе: не бој се и
ја ћу звати
Слабашног црва са постеље ниске, и
чућеш његов глас.
Изађи црве тихе долине, пред своју
краљицу сетну.

Беспомоћни се појави црв, и седе на
Љиљанов лист,
И сјајни Облак отплови даље, да нађе
свог друга у долу.

4. лист

III

Тад виде Тела зачуђена Црва на постељи
росној.

Да л си ти Црв? слика немоћи, да ли си
само Црв?

Видим те као дете увијено у лист Љиљана:
Ах не плачи гласу мали, говорити не знаш.
али планати знаш;

Је л ово Црв? видим те нејаког и полог:
у сузама,

И нико да ти одговори, да те мајчинским
осмехом мази.

Грумен Земље зачу глас Црва, и диже
главу самилосну;

Надви се над дете упланано. и свој
живот издахну

У млечној нежности. па на Телу управи
поглед смерни.

О лепотице долина Хара. ми не живимо
за себе,

Видиш ме неугледну, и танва сам заиста;
Моје су пруди од себе хладне. и од себе
су тамне,

5. лист

Али он који воли скромне, на моју главу
уље излива.

И љуби ме, и траке свадбене ми везује
око груди.

И наже; Ти мајко деце моје, заволео сам
тебе.

И дао сам ти круну коју ти нико узети
не сме.

Али како то слатна девојко, не знам. и не
могу знати,

Мислим. и не могу да смислим; ипак
живим и волим.

Кћи лепоте обриса сузе самилосне белим
ивелом,

И рече. Авај! нисам то знала, и зато сам
плакала:

Да Бог воли Црва знала сам. и да кажњава
злу ногу

Што га намерно гази: ал да га обасипа
Млеком и уљем, то нисам знала; и зато
сам плакала.

И жалила сам у благом зраку, зато што
нестајем.

И лежем у твоју постељу хладну, и остав-
љам свој усуд сјајни.

Краљице долина, Госпа од Земље одго-
вори; чула сам ти тужбе,

Сви су ми уздаси твоји летели над кровом.
али ја их позвах доле.

Хоћеш ли О Краљице у моју кућу ући.
даго ти је да ућеш,

И да се вратиш; ничег се не бој. ући
девичанском ногом.

6. лист

IV

Ужасни ветар вечних напија отвори
северна врата:

Тела уђе и виде тајне земље непознате;
Виде где леже мртви, и где жиласти корен

Сваног срца на земљи дубоко увлачи свој
немирни сплет:

Земљу туге и суза где се осмех не виђа.

Лутала је у земљи облана кроз долине
тамне, слушајући
Болне тужбалице: застајући често крај
неног росног проба
Стајала би у тишини, слушајући гласове
дубине,

Све док не дође сопственом пробу, и ту
она седе.

И зачу овај тужни глас из понора празног.
Што се не може уво затворити за униш-
тење своје?

Или блиставо Око за отров осмеха!
Зашто су Капци пуни стрела одапетих,
Где хиљаду ратника у заседи лежи?
Ил Око дарова и милости што обасипа
плодом и златом!

Зашто Језик прожет медом из сваног
ветра?

Зашто Уво, вртлог дивљи да повуче
створења?

Зашто Ноздрва раширена што ужас удише
дрхтећи од страха

Зашто узда нежна на ватреном младићу!
Зашто мала завеса меса на постељи наше
жеље?

Девица сночи са свога места, и њ крином.
Побеже неспречена док не стиже у долине
Хара.

**Превеле са енглеског
Татијана Дракулић и Гордана Илић**

УМСТВЕНИ ПУТНИК

Путовах кроз неку покрајину људи,
Покрајину људи и жена, и слика,
Ту чух и видех тако страшних, канвих
Путници по земљи не сазнају никад.

У радости се тамо рађа дете
Које се заче у најцрњој тузи;
Баш као што ми беремо плодове
Које у горној засејасмо сузи.

Ако се то дете као дечак роди
Старици га дају, она га принује
За тврду стену, и панљиво хвата
У златну зделу његове кринове.

Плете му гвоздено трње оно главе,
И руке и ноге пробада му потом,
Из груди му срце изреже, истргне,
Да га упозна с хладноћом и топлотом.

Прстима му живац свани пребројава,
Баш као лихвар злато о ком снови;
Она живи од његовог плача и кринова,
И што он старији, она све млађа бива,

Док он не постане младић што крвари,
А она девица, сјајна, слична њему;
Онда он с руку онове своје скине
И, за своје уживање, веже је доле за
земљу.

Он у све њене живце тада се усади,
Ко што се у свој модел усади женик одан;
Она пребивалиште његово постане
И врт његов, седамдесетоструко плодан.

И то су драгуљи људске душе,
Рубини и бисери она што чежњу слина,
Небројено злато срца које боли,
Мученика јек и уздах љубавника.

Они су његово месо, они су његово пиће;
Он храни сиротог, и просјана морена
Глађу, и путника на далеком путу:
Сваном су његова врата отворена.

Његова жалост њима је радост вечна;
Да кров и зидови звоне, они чине;
Док са ватре на огњишту
Мала девојчица не искочи и сине.

И она је сва од чврстога огња,
Од гема и злата, да нико не сме да манне
Руну да у пелене њене је повије,
Ни да њен облик детињи дотанне.

Но она прилази човену којег воли,
Био он млад ил стар, сиромах или богаташ;
А остарелог домаћина и просјана
Они брзо на друга избаце врата.

И, ридајући, он одлази далеко,
И немо други уза се најзад га свије;
Често слеп, савијен добом, пометен,
Све док девојну нену не придобије.

И да смеша свој смрзнути узраст
У наручје девојку узима човек стари;
Кућице му нестаје са видика,
Нестају врт и љупке његове чари.

Гости су околорасути по земљи:
Јер све промени око што се мења:
Чула се увијају сама у свом страху,
Равна је земља у лопту преобразена.

Звезде, Сунце, Месец, све устунну,
Све је ко бескрајна пустош празно и голо,
И ничег не оста за јело и пиће,
Пустиња тамна свуда наоколо.

Мед њених детињих усана, и слатни
Осмех, ко хлеб и вино што је блисто,
И игра њеног лутајућег ока,
Помамише га опет за детињством.

Јер док он једе и пије, он бива
Свани дан све млађи, у лику и кретњи;
И пустињом дивљом они ће заједно
Ићи у ужасу, страху и пометњи.

Као дивљи јелен одјуриће она,
Њен страх се рађа из сваног честара,
Док је он дању и ноћу прогања
Различитим вештинама љубави очаран.

Различитим вештинама Љубави и Мржње,
Док простор се пустиње не засади сав
Лавиринтима ћудљиве љубави
Куда тумарају Вепар, Вук и Лав,

Док он поново не поста ћудљиво дете,
А она — плачна старица носе седе,
Ту затим долуташе многи љубавници,
Ближе се докотрљаше и Сунце и све
звезде.

Слатко усхићење дрвеће доноси
Онима што пустињом лутају много дана;
Док се многи градови по њој не саграде,
И многе пријатне колибе чобана.

Али над они дете нађоше намрштено,
Широм области целе страва плане:
Викаху: „Дете! дете се родило!“
И сви се на разне разбежаше стране.

Јер ко се усуди да танне намрштен облик,
До корена му руна свену, у часу;
Лавови, вепри, вуци, све се разбежа
урлајући,
И свако дрво плодове своје расу.

И нико не смеде дотаћи намрштен облик,
Сем Старе жене уплананог лица;
Она га је за стену приковала
И поступила као што већ испричаш.

Превели са енглеског Миодраг Павловић и Љубомир Симовић

Венчање Неба и Пакла

Ринтра риче и тресе своје ватре у
тешкоме зрану,
Гладни облаци тону над дубином.

Ненада мек и опасном стазом
Праведни човек иђаше
Путем долине смрти.

Руке се саде где трње расте,
И на оголеној степи
Певају медене пчеле

Онда се засади опасни пут,
И поток и река
На свакој стени и гробу;
А на бело испраним костима
Црвено блато се створи;
Док зликовац остави лагани пут
И пође опасном стазом,
И отера праведнина
У поднебља пуста.

Сад подла змија пузи
У благој покорности,
А праведник бесни у пустињи
Где лавови блуде.

Ринтра риче и тресе своје ватре у
тешкоме зрану,
Гладни облаци тону над дубином.

Пошто је почело ново небо, и сада је тридесет и три године од његовог објављења, Вечити Пакао је опет оживео. И гле! Сведенборг је анђеоло који седи на гробу: његова дела су ланена платна у која је огрнут. Сада је власт Едома, и повратак Адама у Рај. Види Исаије XXXIV и XXXV главу.

Без супротности нема напредовања. Привлачење и Одбијање, Разум и Снага, Љубав и Мржња потребни су животу људском.

Из тих супротности излази оно што религиозни зову Добро и Зло. Добро је оно пасивно што се покоравља Разуму. Зло је оно активно што исходи из Снаге.

Добро је Небо, Зло је Пакао.

ГЛАС ЂАВОЛА

Све Библије и свете књиге биле су узрок следећих заблуда:

1. Да Човек има два стварно постојећа начела, тј. Тело и Душу.

2. Да је Снага, звана Зло, само од Тела; и да је Разум, зван Добро, само од Душе.

3. Да ће Бог мучити човека у Вечности што слуша своје Снаге.

Али следеће супротности ових су истините:

1. Човек нема Тело засебно од Душе; јер оно што се зове Тело јесте део Душе који се одликује са пет Чула, главним пролазима душе у овом добу.

2. Снага је једини живот, а она је од Тела; а Разум је међа, или спољашњи обим Снаге.

3. Снага је Вечно Уживање.

Они који ограничују Жељу, чине то зато јер им је жеља довољно слаба да се да ограничити; а ограничител или Разум заузима онда насилно њено место и влада над осталом без воље.

Поставши ограничена, она постепено бива пасивна, док не постане само сенка Жеље.

Повест тога написана је у Изгубљеном Рају, и Владар, или Разум зове се Месија.

А изворни Арханђел, или заповедник Небеске Војске, зове се Ђаво или Сатан, а његова деца зову се Грех и Смрт.

Али у Књизи о Ијобу (Јову) Милтонов Месија зове се Сатан.

Јер је та повест примљена од обе странке.

Заиста се чинило Разуму као да је Жеља била изгнана; али Ђаволов рачун је да је Месија отпао и створио небо од оног што је украо из Бездна.

То се види у Еванђељу, где он моли Бога да пошаље Утешитеља или Жељу, да би Разум имао Идеје на којима да гради; јер Јехова Библије није нико други но онај што пребива у порућем пламену.

Знајте да после Христове смрти, он постаде Јехова.

Но у Милтону отац је Усуд, Син Разум са пет чула, а Свети Дух је Вануум.

Примедба. Разлог зашто је Милтон писао у оновима над је писао о Анђелима и Богу, а у слободи над о Ђаволима и Паклу, јесте тај што је био истински песник и од Ђаволове странке, и не знајући то.

ЗНАМЕНИТА ЗАМИСАО

Шетајући између огњева Пакла, с уживањем у радостима Генија што се Анђелима чине као мучење и нездравље, сабрах мене од њених пословица, мислећи да изрене које један народ употребљава обележавају његов карактер, тако и Пословице Пакла показују природу Паклене мудрости боље него ма који опис зграда или одела.

Над се вратих кући, на бездни пет чула, где се провала равних бонова мргоди над овим светом, видех једног моћног Ђавола, огрнутог у црне обране, лебдеће на странама стене: огњевима који разгризају он написа ову изреку коју сада виде духови људски и читају је на земљи:

Како ти знаш да л' свана тица што
сече ваздушни пут Радости није ог-
ромни свет затворен с твојих пет чула?

ПОСЛОВИЦЕ ПАКЛА

У доба сетве учи себе, у жетви учи друге,
у зиму уживај.

Терај своје рало и плуг прено костију
мртвих.

Пут претераности води двору мудрости.

Памет је једна богата ружна матора
девојка којој се удвара неспособност.

Ко жели а не дела, рађа кугу.

Пресечен црв опрашта плугу.

Загњури оног у рену који воли воду.

Будала не види исто дрво које види мудар.

Чије лице не светли, тај неће никад
постати звезда.

Вечност води љубав са породом времена.

Вредна чела нема времена за бригу.

Часови лудости мере се сатом, али часове
мудрости не може измерити
ниједан сат.

Сва здрава храна хвата се без замке.

Изведи број, тежину и меру у години
скупоће.

Ниједна тица не лети сувише високо ако
лети својим рођеним крилима.

Мртво тело не свети увереде.

Најузвишеније дело је поставити другог
испред себе.

Кад би будала истрајао у својој лудости,
постао би мудар.

Лудост је огртач подлаштва.

Стид је огртач охолости.

Тамнице се зидају камењем Закона,
сводишта циглама Вере.

Гордост пауна је слава божја.

Пожуда јарца је доброта божја.

Гнев лава је мудрост божја.

Нагота жене је дело божје.

Прекомерна брига се смеје, прекомерна
радост плаче.

Рикање лавова, урлање вукова, беснило
узбураног мора и разорни
мач делови су вечности су-
више велики за човечје око.

Лисица проклиње кљусу, не саму себе.
Радост оплођује, Брига рађа.

Нека човек носи кожу лава, жена крзно
овце.

Тица гнездо, паук мрежу, човек
пријатељство.

Себична насмејана будала и тупа
намрштена будала биће обе
сматране за мудре, да би
могли бити бич.

Што је сада доказано, било је некад само
замишљено.

Пацов, миш, лисица и зец траже корење;
лав, тигар, коњ и слон траже плодове.

Бунар садржава, извор пресипа.

Једна мисао испуњује неизмерност.

Кажни увек што мислиш и низак човек ће
те избегавати.

Све што је тано да се може веровати,
слика је истине.

Орао никад није изгубио толико времена
као над се подао да учи од гаврана.

Лисица се стара за себе, али Бог се стара
за лава.

Мисли ујутро. Ради у подне. Једи увече.
Спавај у ноћи.

Ко је отрпео да га преварите, познаје вас.
Као што плуг слуша речи, тако Бог
награђује молитве.

Тигри гнева мудрији су но ноћи поуке.
Очекуј отров из устојале воде.

Никад не знаш шта је доста, ако не
познаш шта је више но доста.

Слушај на будалине прекоре, то је
краљевско преимућство.

Очи од пламена, нос дрве од ваздуха, уста
од воде, брада од земље.

Слаб у храбрости, јан је у лунавству.

Јабучово дрво никад не пита бунву како
ће расти, нити лав ноња
како ће узети свој плен.

Захвалан прималац носи богату жетву.
Кад други не би били будале, ми би-
смо били.

Душа слатког уживања не може бити
упрљана.

Кад видиш орла, видиш део Генија;
подигни горе главу.

Као што свилена буба бира најлепше
лишће да леже своја јаја, тако

свештеник полаже своју клетву
на најлепша уживања.

Да се створи мали цвет, посао је векова.
Проклињи стеге, благосиљај распуштеност.
Најбоље вино је најстарије, најбоља вода
најновија.

Молитве не ору. Хвале не жању.

Радости се не смеју. Туге не плачу.

Глава Узвишеност, срце Патхос (Страст),
полни удови Лепота, руке и
ноге Сразмерје.

Ко ваздух тици или море риби, тако је
презрење оном што је
за презирање.

Врана би да је све црно, сова да је све
бело.

Преобилност јесте Лепота.

Кад би лав примио савет лисице, био би
лунав.

Оправљање прави праве путеве; али
криви путеви без управне
путеви су Генија.

Боље убити дете у колевци, но хранити
неостварене жеље.

Где нема човена, природа је празна.

Истина се никад не може рећи тако да
се разуме а да се не верује.

Доста! Или сувише!

Стари Песници оживљавали су све видне
предмете Боговима или Генијима, називајући их именима и украшујући их особинама шума, рена, планина, језера, градова, народа, и свега што су њихова проширена и многобројна чула могла опазити.

И нарочито су проучавали Генија сваког града или земље, стављајући га под његово Умно Божанство;

Док се не образова један Систем, који су нени искористили и подјармили пун понушавши да остваре или одвоје Умна Божанства од њихових објената — тако отпоче ред свештенички.

И узеше облике обожавања из песничких прича.

И најзад објавише да су Богови наредили то.

Тako су људи заборавили да сва Божанства живе у људским грудима.

ЗНАМЕНИТО МАШТАЊЕ

Пророци Исаија и Језениел обедоваху са мнош, и ја их упиташ како се они тако просто усудише да тврде да је Бог разговарао с њима, и да ли тада не помислише да ће бити криво схваћени, и тако постати узрок варања.

Исаија одговори: „Ја нисам видео никаквог Бога, нити чуо ма никаквог, у ограниченој органској свести; али моја чула открише безгранично у свему, и пошто се ја тада убедих, и остајем убеђен, да је глас поштене срцбе глас Божји, нисам се бринуо о последицама него сам писао.“

Онда ја запиташ: „Да ли чврсто уверење да је нешто тако, чини да је тако?“ Он одговори: „Сви песници верују то, и у временима уобразиље то чврсто уверење премештало је планине; али многи нису способни за чврсто уверење ни у чем.“

Онда Језениел рече: „Филозофија Истона учила је прва начела људске свести. Нени народи сматрали су једно начело за извор, а нени друго; ми од Израиља учили смо да Песнички Геније (нако га сада зовете) беше прво начело, а сва друга само изведена из тог. То беше узрок да смо презирали свештенике и филозофе других земаља, и прорицали да ће се најзад показати да су сви богови потчињени од наших, и да ће бити потчињени песничком Генију. То је оно што је наш велики песник, краљ Давид, желео тако жарно и дозивао тако страшно, казујући да он побеђује непријатеље и влада царствима, а ми смо толико волели нашег Бога да смо у његово име проклињали сва божанства оноликих народа, и тврдили да су се они бунили. Због тих схватања пун дође да мисли, да ће на крају сви народи бити потчињени Јеврејима.“

„То,“ рече он, „као сва чврста веровања, дође да се збуди, јер сви народи верују у књиге Јеврејске и обожавају Јеврејског Бога, па шта може бити већа потчињеност?“

Ја слушах то са неким чуђењем, и морам признати своју сопствену убеђеност у то. После обеда замолих Исаију да обрадује свет својим изгубљеним делима; он рече да се ништа од једнаке вредности није изгубило. Језениел рече то исто о својим.

Исто тако запитах Исаију шта је учинило да иде го и босоног три године. Он одговори: „То исто што учини и нашем пријатељу Грку, Диогену.“

Онда запитах Језениела, зашто је јео ђубре и лежао тако дуго на десној и левој страни. Он одговори: „Жеља да подипнем друге људе до сазнања бескрајнога: то раде и Северо-Амерична племена, па је ли онај поштен који се опире свом генију или савести само за љубав тренутног уживања или обдарења?“

Старо предање да ће свет сагорети у ватри на крају шест хиљада година, истинито је, као што сам сазнао од Пакла.

Јер, анђелу са пламеним мачем наређено је да тада напусти страну код дрвета живота, а када то учини, све што је створено сагореће се и појавиће се бескрајно и свето, док се сада јавља као крајно и поварено.

А то ће се догодити растењем чулног уживања.

Но, најпре се мора искоренити мишљење да човек има тело одвојено од душе; то ћу ја учинити штампајући пакленом методом, телима што нагризају, која су у Панлу лековита и спасоносна, растапајући привидна површинства и откривајући безгранично што беше сакривено.

Кад би врата свести била очишћена, све би се јавило човеку као што јесте, безгранично.

Јер човек се затворио толико да гледа све ствари кроз узане лункотине своје пећине.

ЗНАМЕНИТА МАШТАНИЈА

Био сам у штампарији у Паклу, и видео метод по ком се знање преноси са генерације на генерацију.

У првој соби беше Змај—Човек који је чистио смет са уста пећине, а унутри читав број Змајева који копаху пећину.

У другој соби беше Змија увијена оно стене и пећине, и друге које је украшаваху златом, сребром и драгим камењем.

У трећој соби беше Орао са крилима и перјем од ваздуха: он чињаше да унутрашњост пећине беше бескрајна. Уоколо имађаше више људи сличних орловима који зидаху палате у огромним стенама.

У четвртој соби беху Лавови горућих огњева, беснећи уоколо и топећи метале у живе течности.

У петој соби беху Безимени облици, који бацаху метале у простор.

Ту су их примали Људи који заузимаху шесту собу и даваху им облике књига, смештаху их у библиотеке.

Цинови који су саградили овај свет у његову чулну стварност, и сада изгледа да живе у њему у оковима, у истини су узроци његовог живота и извори све активности, али онови су лунавство слабих и питомих духова, који имају моћ да се одупру Снази. Следујући изреци: слаб у храбрости јак је у лунавству.

Тako је један део бића Плодећи се, а други Пронјдирући. Пронјдирућем изгледа као да би Плодећи се, био у оковима, али није тако; он само узима делове егзистенције и замишља да је то цело.

Али Плодећи се престао би бити плодносни, кад не би Пронјдирући као море примао сувишак његових уживања.

Нени ће рећи: Није ли Бог сам Плодећи се? Ја одговарам: Бог само Дела и Јесте, у постојећим бићима или у људима.

Те две групе људи има увек на земљи, и они морају да су непријатељи: но под понуша да их измири, иде за тим да уништи живот.

Вера је тежња да се то двоје измире.

Примедба. Исус Христос није желео да их споји, него да их раздели, као у параболу о овцама и козама. И он каже: „Нисам дошао да пошаљем Мир него Мач“.

Ја слушах то са неким чуђењем, и морам признати своју сопствену убеђеност у то. После обеда замолих Исаију да обрадује свет својим изгубљеним делима; он рече да се ништа од једнаке вредности није изгубило. Језекиел рече то исто о својим.

Исто тано запитах Исаију шта је учинило да иде го и босоног три године. Он одговори: „То исто што учини и нашем пријатељу Грну, Диогену.“

Онда запитах Језекиела, зашто је јео ђубре и лежао тано дуго на десној и левој страни. Он одговори: „Жеља да подигнем друге људе до сазнања бескрајнога: то раде и Северо-Америчка племена, па је ли онај поштен који се опире свом генију или савести само за љубав тренутног уживања или обдарења?“

Старо предање да ће свет сагорети у ватри на крају шест хиљада година, истинито је, као што сам сазнао од Пакла.

Јер, анђелу са пламеним мачем наређено је да тада напусти стражу код дрвета живота, а нада то учини, све што је створено сагореће се и појавиће се бескрајно и свето, док се сада јавља као крајно и покварено.

А то ће се догодити растењем чулног уживања.

Но, најпре се мора искоренити мишљење да човек има тело одвојено од душе; то ћу ја учинити штампајући пакленом методом, телима што нагрисају, која су у Паклу лековита и спасоносна, растапајући привидна површинства и откривајући безгранично што беше сакривено.

Кад би врата свести била очишћена, све би се јавило човеку као што јесте, безгранично.

Јер човек се затворио толико да гледа све ствари кроз узане пукотине своје пећине.

ЗНАМЕНИТА МАШТАНИЈА

Био сам у штампарији у Паклу, и видео метод по ком се знање преноси са генерације на генерацију.

У првој соби беше Змај—Човек који је чистио смет са уста пећине, а унутри читав број Змајева који нопаху пећину.

У другој соби беше Змија увијена око стене и пећине, и друге које је украшаваху златом, сребром и драгим камењем.

У трећој соби беше Орао са крилима и перјем од ваздуха: он чињаше да унутрашњост пећине беше бескрајна. Уоноло имађаше више људи сличних орловима који зидаху палате у огромним стенама.

У четвртој соби беху Лавови горућих огњева, беснећи уоноло и топећи метале у живе течности.

У петој соби беху Безимени облици, који бацаху метале у простор.

Ту су их примали Људи који заузимаху шесту собу и даваху им облике књига, смештаху их у библиотеке.

Џинови који су саградили овај свет у његову чулну стварност, и сада изгледа да живе у њему у оновима, у истини су узроци његовог живота и извори све активности, али онови су лукавство слабих и питомих духова, који имају моћ да се одупру Снази. Следећући изреци: слаб у храбрости јак је у лукавству.

Тано је један део бића Плодећи се, а други Прождирући. Прождирућем изгледа као да би Плодећи се, био у оновима, али није тано; он само узима делове егзистенције и замишља да је то цело.

Али Плодећи се престао би бити плодносни, кад не би Прождирући као море примао сувишак његових уживања.

Нени ће рећи: Није ли Бог сам Плодећи се? Ја одговарам: Бог само Дела и Јесте, у постојећим бићима или у људима.

Те две групе људи има увек на земљи, и они морају да су непријатељи: ко год понуша да их измири, иде за тим да уништи живот.

Вера је тежња да се то двоје измире.

Примедба. Исус Христос није желео да их споји, него да их раздели, као у параболи о овцама и козама. И он каже: „Нисам дошао да пошаљем Мир него Мач“.

Месија или Сатан или Искушитељ беше некад сматран као да је био један од Препотопских који су наше снаге.

ЗНАМЕНИТА МАШТАНИЈА

Један Анђео дође ми и рече: „О бедни, будаласта млади човече! О страшно! О прозно! Погледај врелу, порућу тамницу коју спремаш за себе за сву Вечност, и којој идеш на таком путу.“

Ја рекох: „Можда ћете хтети да ми покажете моју вечну судбину, па ћемо је заједно посматрати и видети да ли је више за жаљење ваша или моја.“

Онда ме поведе кроз једну шталу и црнву, па доле у подрум цркве, на чијем крају беше један млин. Кроз млин прођосмо и стигосмо у једну пећину. Низ сводове који савијају тумарали смо нашим досадним путем, док се испод нас појави празнина безгранична као доње небо, и ми се ухватисмо за корење дрвећа и висисмо изнад те огромности. Али ја рекох: „Ако хоћете, ми ћемо се предати овој Празнини да видимо да ли има Провиђења и ту. Ако ви нећете, ја хоћу!“ Али он одговори: „Немој правити претпоставке, млади човече, него остајући овде, гледај твоју судбину која ће се убрзо појавити док помрчине прођу.“

Тако ја остадох са њим седећи на умршеним жилама једног храста. Он је лебдео о једном фунгусу, који је висео главом наниже према дубини.

Постепено видесмо бескрајни Понор запаљен, као дим горуће вароши: испод нас у огромној даљини беше сунце, црно али светлећи; околу њега беху пламени путеви на којима су се вртели огромни пауци милећи за пленом који је летео или боље пливао у бескрајној дубини у најстрашнијим облицима животиња насталих из труљења; и ваздух беше пун њих, и чињаше се састављен од њих — то су Ђаволи и зову се Силе ваздуха. Ја сад запитах мог сапутника, шта је мој вечни удес? Он рече: „Између црних и белих паукова.“

Али сад, између црних и белих паукова прште један облак и ватра, и потрљаше се кроз дубину, црнећи све под собом; тако да доњи понор поста црн као море, и ваљаше се са ужасним шумом. Испод нас ништа се сада није могло видети, осим једна црна бура, док, погледавши на Исток између облака и таласа, спазисмо један слап од крви помешане са огњем, и, колико би се не многим наменицама могло добацити, појави се и потону опет љускаста гуњва једне страшне змије. Најзад, на Истоку, далеко за три степена, појави се пламени врх изнад таласа. Полако се дизаше као ивица златних стена, док не откисмо два глоба пурпурне ватре, од које море побегне у облацима дима; и онда видесмо да то беше глава Левијатана. Чело му беше, раздељено у пруге, зелене и пурпурне, као оне на челу тигра. Убрзо видесмо му уста и црвене шкрге где висе изнад узбеснеле пене, бојећи црну дубину зрацима крви, и приближујући се нама свим бесом једног Духовног Живота.

Мој пријатељ Анђео успе се са свог места у млин. Ја остадох сам, и онда те појаве више не беше; али ја се нађох сам седећи на једној пријатној клупи поред рене, на месечини, слушајући неког харфисту који певаше уз харфу; и његова тема беше: „Човек који никад не мења своје мишљење јесте као устајала вода, и рађа рептилије духа.“

Али ја се дигох и потражих млин, и ту нађох мога Анђела који, изненађен, питаше ме, како сам се спасао.

Ја одговорих: „Све што смо видели било је благодарећи вашој метафизици; јер, кад ви побегосте, ја се нађох на клупи на месечини слушајући харфу. Али сад, пошто смо видели моју судбину, хоћу ли да покажем вашу?“ Он се насмеја мом предлогу, али ја, силом, изненада ухватих га у своје руке и одлетех западно кроз ноћ, док се не подигосмо изнад земљине сенке; онда се бацих са њим право у тело сунца. Ту се обукох у бело, и, узевши у руку Сведенборгове књиге, тонух из славног региона, и прођох све

планете док не дођосмо до Сатурна. Ту застадох да се одморим, и онда скочих у празно између Сатурна и стајаћих звезда.

„Овде је,“ рекох ја, „ваша судба, у овом простору — ако се то може назвати простором.“ Убрзо спазисмо шталу и црнву, и ја га однесох на олтару и отворих Библију, и авај! то беше дубока јама у коју се спуштах, гурајући пред собом Анђела. Брзо за тим сагледасмо седам кућа од цигала. У једну уђосмо; у њој беше пуно мајмуна, павијана, свих и свакојаних од те врсте, везаних ланцем преко средине, незећи се и шкргућући један на другог, али задржавани краткоћом својих ланаца. Ипак, видех да су неки пут постајали многобројни, и онда би слаби били шчепани од јаних, и са искеженим погледом, најпре спарени, па онда прождерани, нидајући прво један уд затим други, док тело не оста као беспомоћни труп. И то би појели танође, пошто би се незили и ижљубили га са видном нежношћу, а ту и тамо видех неког где слатко нида меса са свог рођеног репа. Пошто нам је обојици смрад ужасно досађивао, ми одосмо у млин, и ја у руци донесох костур једног тела, који беше у млину Аристотелова Аналитика.

Онда Анђео рече: „Твоја машта ме је преварила, и ти треба да се стидиш“.

Ја одговорих: „Ми варамо један другог, и само је изгубљено време разговарати са вама, чија су дела сама Аналитика!“

Увек сам налазио да Анђели имају ту сујету да говоре о себи као Једино Мудрима. Они то чине са убеђеном бестидношћу, удаљујући се од систематског размишљања.

Тако се Сведенборг хвалио да је јоно што он пише ново; мада је то само садржај или регистар већ објављених књига.

Неки човек носио мајмуна да га показује, па пошто је био мало паметнији од мајмуна, он поста сујетан и уобрази да је много паметнији од седам људи. Тако је са Сведенборгом: он показује лудости црнава, и излаже порузи лицемернике,

док не уобрази да су сви религиозни, а он једини на земљи који је инад пробио мрешу.

Сад чујте праву чињеницу: Сведенборг није написао ниједну нову истину. Но, чујте и другу: он је писао све старе лажи.

А сад чујте разлоге. Он је разговарао са Анђелима који су сви религиозни, а није говорио с Ђаволима који сви мрзе религију, јер је био неспособан због својих уобранених знања.

Тако су Сведенборгова дела једно понављање свих површних мишљења, и једна анализа узвишенијега — али не даље.

Чујте сад другу чињеницу: Сваки човек механичких дарова може из дела Парцелзуса, или Јакова Бемеа направити десет хиљада књига исте вредности Сведенборговим, а из дела Дантеа или Шекспира бескрајан број.

Али, када то учини, не дајте му рећи да он зна боље него његов учитељ, јер он само држи свећу на сунцу.

ЗНАМЕНИТА МАШТАНИЈА

Једном видех једног Ђавола у пламену ватре, који се дизао испред једног Анђела што је седео на облаку, и Ђаво изустив ове речи:

„Слављење Бога је: поштовати његове дарове у другим људима, сваког према његовом генију, и волети највеће људе највише; они који ненавиде или каљају велике људе, мрзе Бога, јер нема другог Бога.“

Анђео чувши то постаде скоро плав, али савлађујући се поста жути, најзад бео, црвен, и насмејан, и онда одговори:

„Ти Идолопоклониче! Није ли Бог један, и зар он није видљив у Исусу Христу? и зар није Исус Христос дао своју потврду закону од десет заповести? и зар нису сви људи луде, грешници и ништавила?“

Ђаво одговори: „Истуцај будалу у жрвњу са житом, па ипак лудост његова неће из њега бити истерана. Ано је Исус Христос највећи човек, треба да га во-

лите у највећој мери. Сада чујте како је он дао потврду закону од десет таблица. Није ли се он ругао Сабату, и тако исмејао Бога Сабата; није ли убијао оне што бише побијени њега ради; није ли отклонио закон од жене ухваћене у прељуби; крао од рада других да би себе одржао; сведочио криво, кад је пропустио да се брани пред Пилатом; лакомио се кад је молио за своје ученике, и кад им је рекао да отресеу праšину својих ногу на оне који одбише да их приме на сместиште? Ја вам кажем, ниједна врлина не може постојати, а да се не прекрше тих десет заповести. Исус је био сав врлина, и радио је по нагону, не по правилима."

Кад је то изговорио, ја видех Анђела како је раширио руке, загрљивши пламен огњени, и сагорен би, и узнесе се као Илија.

Примедба: Тај Анђеол који је сада постао Ђаво, јесте мој особити пријатељ. Ми често читамо заједно Библију у њеном пакленом или дијаболничном значењу, који ће свет добити, ако се добро влада.

Ја имам још и Библију Пакла, коју ће свет добити хтео не хтео.

Један закон за Лава и Вола јесте подјармљење.

Четири Зоа

ПЕСМА ЕНИТАРМОНЕ НАД ЛОСОМ

Узимам харфу сфера и ударам у нице.

При првом звуку златно Сунце устаде из дубине,

И затресе своју страшну носу;

Ехо пробуди Месеца да расплете своје сребрне власи:

Златно Сунце носи даље моју песму,

И девет светлих сфера хармоније динју се околу огњена краља.

Радост Жене је смрт њенога највећма
Љубљенога,

Што умире од љубави за њом
У мукама страшне љубоморе и страдањима
обожавања;

Ноћ Љубавнина носи моју песму,
И девет сфера уживају под мојом моћном
управом.

Певају не престајући уз ритам моје
бесмртне руке.

Свечани неми Месец
Чини да одјенује жива хармонија на мојим
удовима;

Песме и звери уживају и играју,
И сваки трани своју драгу да покаже
дубону своју радост.

Страсни и страшни они играју и цепају
дубину;

Бездна подине своју дивљу главу
И губећи се на бескрајним шуштећим
крилима ишчезава са крином

Крик се губи и вечно изумире,
Док живи глас вечно живи у својој
најдубљој радости.

Устајте, ви мала блистава крила, и певајте
своју детињу радост,
Устајте и пијте своје блаженство.

Јер све што живи свето је, јер Извор
Живота

Слушта се да буде плачуће детенце;
Јер земни црв обнавља влажност
гесновите ледине.

Сад пружам своју леву руку на Земљи
доле.

И ударам у страшну ницу.
Будим слатку радост у мочварама туге,
и садим смех

У шумама ожалашћења,
И будим вријуће изворе живота у
пределима црне смрти.

О, ја сам уморна. Положи на мене своју
руку ил ћу обнесвеснути,

Пашћу под тим зрацима твојим;
Јер ти си додирнуо мојих пет чула и она
ти одговорише.

Сада сам ништа, и падам,
И спавам на постељи ћутања, док ти ме
не пробудиш.

ПЕСМА БЕЗГРЕШНЕ ДУШЕ

Ходи, о Вала, из траве и из ћутеће росе,
ходи!
Дини се из росе смрти, јер је Вечни устао
Човек.

Она се диже између цвећа и погледа на
источном светлу;
Пође, потрча — крилате јој ноге — по
трави која се повија;
Хаљине јој раздрагане у звучноме ветру,
и коса јој блиста од росе.
Овако одговара: Чиј глас је то у гласу
зрака који храни,
У даху јутра будећи душу из травне
постеље њене?

Где пребиваш ти? јер тебе ја тражим,
за тебе само
Мора да сам спавала вечно, нит осетих
росу јутра.
Гле, како се расклапа свануће и ближи се
звучном хармонијом;
Гле, како зраци навешћују дизање нене
славне силе!
Сунце је твоје, путује оно у свом
величанственом сјају.
О ти творачки гласе што зовеш, па ко да
одговори теби? —

„Куда бегаш, О лепа ти, где тражиш свој
срећни крај?
Светлини оној? — Ја тамо хитам, јер
извесно отуда дођох,
Ил мора да сам спавала вечно и росу не
осетих јутра.“

— Мора да си спавала вечно, и још не
осетила јутра.
Ал оно сунце које све храни, оно је
подигло тебе.
Тице славе сунце; звери се играју на
његовим зрацима.
И свани цвет и свани лист ужива у
његовом сјају.

Онда и ти, О лепа, седи; јер ти си као
трава,
Подижеш се у роси јутра, у ноћи се
заклапаш.

— Авај ми! зар сам само но цвет? Онда
ћу сести доле,
Онда ћу планати, уздисати, кунаћу за
бесмртношћу.
И прдићу творца, тебе О сунце, што си
ме дигло да паднем.
Ренавши тано седе и планаше под
јабуновим дрвећем.

— О да би збрисано било, ти сунце, што
ме подине за бол,
Даде ми срце да моли и трани, диже ме,
своју сенну,
Да осетим твоје срце, да видим твој сјај,
и да лутам сама
Без наде, ако сам као трава и имам тано
да прођем.

— Дигни се, О лепа Душо! зашто седиш,
што седиш и плачеш?
То сунце ће остарит, иструнути, ал ти ћеш
цветати вечно.
Плод ће зрети и опадати, и цвеће ће
нестајати,
Ал ти ћеш све надживети! Устај! О утри
те росне сузе!

— Шта, хоћу л' вечно живети? Откуд тај
слатки, утешни глас?
И откуд глас тај туге? О сунце, ти си сад
ништа мени!
Иди весело својим путем, и радујмо се
скупца!
Ја идем с Његовим стадом и слушам
Његових јагањаца блек!
О да Му могу видети лице и следити чисте
Му стопе!
Идем по трагу Његових стада! — Ходите,
нежна стада!
Можете л' општити са чистом душом што
жуди за својим творцем?
Не одговарате: онда ћу бити чуварка
ваша у башти.
И чуваћу вас и пратити Вам стопе! Ви
нисте но тице

Што певају и лете у светлом зрану; ви
лижете моје ноге,
Па пустите да вам дирнем ја вунаста
ваша леђа;
А ви ми за то будите пратња докле
певам ја,
Јер у мом срцу диже се нова песма
Господу мом:

— Устај. О сунце, најдивнија слуго и
светлости дана, ти!
Летите, нежни ви ваздуси носите глас
мог весеља!
Теците свежне воде јасне, тенућ поврх
нежне траве;
А ти, мирисна земља, предај свој живот
и плоду и цвећу!
Пођите за мнош, о моја стада, чујте мој,
раздрагани пој!
Нек глас мој чује се на облацима што
блистају на сунцу.
Зваћу, а ко ће се одазвати мени? Певаћу,
ко ће отпевати?
Гле, између пријатних хумова, где живе
изворе живи.
Тену они измеђ зелених паша, измеђ
мојих дрвета!
Нисам ту сама! О моја стада, ви сте моја
браћа,
А ви, О тице, што славите небо и певате,
ви сте ми сестре!
Ја певам а ви сви отпевате мени, уживам
а ви сте срећни!
Пођите за мнош, О моја стада, да сиђемо
у долину.
О како су слатни виногради, цватући на
сунцу,
Како је бистар потон из стене, тенућ кроз
златан песак!
Како су свежи ветри долине! А руне
гранатих дрвета
Сакривају нас од сунца! Хајде, да
седнемо у гладу.
Мој Лувах ме је сместио ту у милој и
драгој земљи,
Дао ми плодова и пријатне воде, топлих
висова, хладовитих долина!
Ту ћу назидати себи дом и призиваћу
његово име:

Ту ћу се враћати нада сам уморна, да
потражим одмор драг.

Предео са енглеског др Светислав Стефановић

НОЋ СЕДМА (6)

Али у дубинама испод (дрвета) норена
Мистерије у најмрачнијој ноћи
Где је Уризен сео на своју стену Сенна
је сновала (суморна)
Уризен је видео и тријумфовао и позвао
(Сеновиту Жену) своје ратнике

Време Пророчанства се сада окренуло
и сав
Овај Свемирски Украс је мој и у мојим
рукама
Крајеви Неба као Плашт увићу их око
себе
Уништавајући што мора бити уништено
тада у снази и величанствености
Ићи ћу напред кроз та широка поља
бескрајне Вечности
Бог а не Човек Освајач у тријумфалној
слави
И сви Синови Вечитог понлониће се пред
мојим ногама

(Сеновити глас одговори о Уризене
Принче Светлости)
Најпре Занате и Трговину бродове и ратне
лађе он сагради с трудом
Да преплива море а на Копну деца се
продају да раде
Због страшне нужде стално радећи дан
и ноћ дон
Им сав живот не угасне и не приме
утварни облик у мрачном очају
И миријаде робова у бродским товарима
терете потмули шум мора
Звечећи чегртивим ланцима Свемирско
Царство јечи
И он нареди његови Синови нађоше
Средиште у Дубини
И Уризен постави први Камен и све
његове миријаде

Саградише храм по обличју људског срца
У Четири Чула у Обрису Контури и
Облину, заувек
У Праштању Грехова које је Самопониш-
тење, по је Завет Јеховин
Четири Жива Бића Кочије Човечности
Божанска Несхватљива
У дивним се Рајевима шире Ово су
Четири Рајске Рече
И Четири Лица Човечности према Четири
Главне Тачке
Неба идући напред напред неодољиво из
Вечности у Вечност
И здружише се у драматичне облике
Визије који сјајни
Одзвањаху из њихових Језина грмећи
величанствено у Визијама
У новим Пространствима, стварајући
узоре Памћења и Интелекта
Стварајући Простор, Стварајући Време у
складу са чудима Божанским
Људске Маште, кроз сва Три Предела
неизмерна
Детињства, Зрелости и Старости (;) и сав
страшан неизмеран Нон Енс
Смрти видео се у обнављању ужасном или
самозадовољном мењајући се
Према предмету спора и свака Реч и
Свани Знак
Беше Људски према Ширењу и Скупљању,
Прозирности или
Непрозирности Нервних влакана таква
беше промена Времена и Простора
Који се мењају као што се Органи
Опањаја мењају и они су ходали
Тамо-амо у Вечности као Један Човек
одржавајући се свани у сваном
и јасно виђени
И видећи: према прикладности и реду.
И чух да Јехова говори
Унасан са свог Светог Места и видех
Речи Заједничког Завета Божанског
На Кочијама од злата и драгуља са Живим
Бићима звезданим и пламтећим
У свим Бојама, Лав, Тигар, Коњ, Слоп
Орао Голуб, Мува, Црв,
И сва чудесна Змија одевена у драгуље
и богату одећу Почовечују се

У Праштању Грехова према Завету
Јеховином. Они Вичу
Где је Завет Пријамов, Моралне Врлине
Паганина
Где је Дрво Добра и Зла што је израсло
испод окрутне пете
Албионове Утваре Патријарха Друида! где
су све његове Људске Жртве
Тано рече окрутна хладна стежућа Утвара
зове се Артур
Сабијајући се у Стене Друида око Канана
Агага и Арама и Пароха

Тада Албион привуче Енглеску у своје
наручје јечећи у сузама
Али она развуче своју звездану Ноћ у
Просторе насупрот њему, као
Дугу Змију, у Бездану Утваре која је
повећала
Ноћ Змајским крилима прекривеним
звездама и у Крилима
Јерусалим и Вала се појавише: и горе
међу Крилима величанствена
Божанска Визија нејасна се појавила у
облацима што лију крв.

Милџон

Поема у 2 Књиге
Да Оправда Путеве Бога Људима

1. лист

УВОД

Украдена и Изопачена Дела Хомера и
Овидија: Платона и Цицерона, која сви
људи треба да презиру: створена су веш-
тином насупрот Узвишености Библије. али
нада Ново Доба буде вољно да се Огла-
си: све ће се исправити: та Велина Дела
старијих и свесно и по позиву Надахну-
тих људи, добиће своје право место и
Кћери Памћења постаће Кћери Надахну-
ћа. И Шенспир и Милтон беху зауздани

општом болешћу и заразом глупих грчких и латинских робова Мача.

Устаните о Млади Људи Новог Доба! окрените се против неуких Плаћеника! Јер имамо Плаћенике у Војсци, на Двору и на Универзитету: који би кад би могли, заувек ослабили Духовни и продужили Телесни Пат. Сликари! вас зовем! Ваја-ри! Архитекте! Не допустите да помодне Будале ослабе ваше снаге ценом којом плаћају безвредна дела или скупо оглашаваним хвалисањем таквим делима; верујте Христу и његовим Апостолима да постоји Врста Људи чија је једина радост у Уништавању. Нама не требају ни грчки ни римски узорни ако смо само прави и верни својој сопственој Имагинацији, тим Световима Вечности у којима ћемо живети вечито у Исусу нашем Господу.

Да ли те ноге у старо време.
Ходаху енглесним планинама:
Да л Јагње Божје виђено је,
У енглеским долинама!

Да ли је Лин Божански сјао,
Над брдима мрачним од облака?
Да л је Јерусалим саграђен овде
Сред ових Ђаволских Млинова?

Дајте ми лук мој златни пламтећи:
Дајте ми Стреле жудње моје:
Дајте ми Копље: Бежите облаци!
Дајте ми моје ватрене Кочије!

Нећу пренинут Духовну Борбу,
Мач неће спавати у руци мојој:
Док не саградимо Јерусалим,
У Земљи енглеској зеленој.

Књига прва, 22. лист

Иако отерана са Седам Звезданих у Улро
Божанска Визија ипак остаје Свуда
За-увек. Амин.

И Ололон је тужио за Милтоном великом
тужбалицом.

Док је Лос слушао невидљив у страху,
Ја сам везао своје сандале;

Да ходам напред кроз Вечност, Лос се
спусти до мене:
И Лос иза мене стаде; страшно пламтеће
Сунце: пик
Иза мојих леђа; Окренух се у страху, и
видех.
Лос стајаше у тој дивљој ужареној ватри;
па се и он саже
И завеза моје сандале у Удан-Адану;
стајао сам дрхтећи
У прекомерном страху и ужасу, стојећи
у Долини
Ламбет: али он ме пољуби, и зазеле ми
здравље.
И сјединих се у Једног Човена с њим који
се диже у мојој снази:
Беше пренасно да узманнем. Лос је већ
ушао у моју душу:
Његови ужаси обузеше ме целог! Ја се
уназах у бесу и снази.

Ја сам тај Сенасти Пророк који је пре
Шест Хиљада Година
Пао са свог места из наручја Вечности.
Шест Хиљада Година
Је прошло. Враћам се! и Време и Простор
поноравају се мојој вољи.
У Шест Хиљада Година ходам горе доле:
Јер ниједан Тренутак
Времена није изгубљен, и ниједан Догађај
у Простору несталан.
Већ све остаје: сва грађа Шест Хиљада
Година
Остаје стална: иако на Земљи где Сатана
Паде, и беше уништен све ствари
ишчезавају и не виде се више
Оне не ишчезавају за мене и моје, ми их
чувамо први и последњи.(.)
Генерације људи тону тоном Времена
Али њихови суђени ликови остају
непромењени за вјени вјенов.

Тако рече Лос и ми пођосмо на његовом
узвишеном боравишту
Јер ако ми које смо само привремене,
и одлазимо у зиму
Видимо ова чуда Вечности несташемо

Али ви О наши Очеви и Браћо, останите
у Вечности

Али подарите нам Временско Боравиште,
говорите
Нам; ми ћемо послушати ваше речи као
што ви слушате Исуса
Вечног који је блажен за вјени вјенов.
Амин

То рекоше дивне Еманације; и појави се
угодна
Блага Сенка изнад: испод: и свуда около,

Нђига друга 30. лист

Постоји место где су Супротности
подједнако Истините
Ово место зове се Беулах, То је угодна
дивна Сенка
Где не може доћи до расправе, Због оних
што Спавају.
На ово место спустише се Синови и
Кћери Ололона
У свечаној жалости, међу месечинасте
сенке и брда Беулаха
Жалећи за Милтоном: немо чуђење обузе
Кћери Беулаха
Занете слатном нежношћу и благом
добротом.

Беулах је заувек Створен око Вечности;
показујући се
Становницима Едена, око њих на све
стране.
Али Беулах се својим Становницима
показује унутар окружја
Као вољено дете у мајчином наручју
окружено
Рукама љубави и сажалења и слатке
самилости. Али
Синовима Едена месечинаста боравишта
Беулаха
Су од Велике Вечности благ и угодан
Одмор.

И тако је то Створено. Ево Вечна Велика
Човечност
Којој Слава и Власт Заувек Амин
Ходе међу свом узвишеном Породицом
виђена на сваном лицу
Као дах Свемогућег. такве су речи
човека човеку

У велиним Ратовима Вечности, у бесу
Поетског Надахнућа,
Да изграде Универзум величанствени:
Менталне облике Стварајући

Али су Еманације дрхтале прекомерно,
и нису могле
Да живе, јер живот Човека беше
прекомерно неограничен
Његова радост постаде им ужасна,
дрхтале су и планале
Вапећи углас. Дај нам боравиште и место
У коме се можемо сакрити под сенном
крила

Јерусалим

ЕМАНАЦИЈА ДИВА АЛБИОНА

1. лист

(Насловни лист)

Постоји Празнина, изван Постојања, која
се ако се у њу уђе
Заокругљује и постаје Утроба, танво беше
Албионово склониште
Угодна Сенка Отпочинка названа
Албионова дивна Земља
Његова Узвишеност и Патос постају Две
Стене учвршћене у Земљи
Његов Разум, његова Утварна Снага,
прекрива их (.)
Јерусалим његова Еманација је Камен
положен испод (.)
О (Албионе гледај сажалевајући) гледај
Визију Албиона

Полупријатељство је најгорче
Непријатељство рече Лос
Пошто уђе на Врата Смрти због Албиона
Надахнут
Дуготрајне патње Бога нису заувек
постоји Суд

Свака Ствар има свог Црва О Утваро
Успаваних Мртвих!

Прво поглавље, 10. лист

Морам Створити Систем, или бити роб
 Другог
 Нећу Расуђивати и Поредити: мој посао
 је да Стварам

Тако Лос, у бесу и снази: у срџби и
 пламтећем гневу
 Грозна Утвара урла, њени урлици
 ужасавају ноћ
 Гази око наковња, уз ударце суровог

очаја
 Куне Небо и Земљу, Дан и Ноћ и Сунце
 и Месец

Куне Шуму Извор и Реку, Дивљину и
 пешчану Пустош
 Градове и Нације, Породице и Народе,
 Језике и Законе
 Доведена до очајања Лосовим ужасима
 и претећом стравом

Лос виче, Слушај мој глас и нинад не
 одступи од моје воље
 И ја ћу бити милостив према теби: буди
 невидљива свима
 Којима те чиним невидљивом, али вођа
 мојој Деци

О Утваро Уртоне: не Расуђуј спрам
 њиховог драгог приступа
 Нити их спречавај својим искушењима
 сумње и очаја (.)

О Срамото О снажна и моћна Срамото ја
 раскидам твоје тешке онове
 Ако одбијеш, твоје садашње муке биће
 као поветарац

Према ономе што ћеш подносити ако се
 не покориш мојој великој вољи.

Друго поглавље, 28. лист

Свани украс савршенства, и свако дело
 љубави,

По свом Врту Еденском, и свим планинама
 златним

Постаде ужас зависти и памћење
 љубоморе:

И свани Чин Злочин, и Албион извршилац
 и судија.

И Албион проговори са свог тајног места
 и рече

Сви ови украси су злочин, они су дела
 Љубави: неприродног средства и
 пријатељства

Ужасни над се дубоко истраже; и сва
 Та брда и долине су проклети сведоци
 Греха

Стога их сабијам у тврде стене, чврсте!
 Темељ и извесност и очигледна истина:
 Да је Човек одвојен од Човена, и овде
 дижем себи седиште.

Треће поглавље, 54. лист

У Великој Вечности, свани посебни Облик
 излива или Зрачи
 Своју посебну Светлост, и Облик је
 Божанска Визија

И Светлост је његово Рухо. Ово је
 Јерусалим у сваном Човену
 Шатор и Табернакл Узајамног Праштања
 Мушна и Женска Одора.
 И Јерусалим се зове Слобода међу
 Децом Албиона

Али Албион је пао номад Стене из:
 Вечности га баца
 Сопствена Утвара, ноја је Снага Разума у
 сваком Човену

У сопствени Хаос који је Памћење
 између Човена и Човена

Тихо смишљање смртне освете што
 извири из
 Свемоћне родитељске љубави испуњава

Алибиона од главе до пете
 Док гледа своје Синове како се спајају
 са Лувахом, у оновима

Духовне Мржње, из које извири
 Сенсуална Љубав као гвоздени
 ланци:

Он се пружа као облан распрострај међу
 Јерусалимским Рушевинама
 Које прекривају целу Земљу, он јечи међу
 својим срушеним тремовима
 Али је Утвара као иње и Плесан расла по
 Албиону

Говорећи, ја сам Бог о Синови Људи! Ја
сам ваша Снага Разума!
Зар нисам ја Бејн и Њутн и Лок који уче
Човека Понижности!
Који уче Сумњи и Огледу и моја два
Крила Волтер: Русо.
Где је тај Пријатељ Грешнина! тај
Побуњеник против мојих Закона!
Који Народе учи Вери, и непознатом
Вечном Животу
Дођи овамо у Пустину и претвори ово
камење у хлебове.
Ништавни бедни Човече! да ли ћеш
веровати без Експеримента?
И изградити Свет Маште над мојим
Велиним Безданом!
Свет Облика у страсној жудњи и
прождрљивости

Четврто поглавље, 98. лист

Тад свана Стрела пламена из његовог
Тоболца намести се пажљиво
Натегнуше четвороструно непогрешиво
Тетиву, напињући кроз широка Небеса
Извијен Лун Четвороструки, с оштрим
фијуном полете пламена Стрела
четвороструко

Шумно тетива Лука дише ватрено. Области
се увијају око крајева
Широког Лука, с фијуном Ветрови се
играју на обронцима Планина:
Утвара Друида је поништена гласно
грмећи у страшној радости нестајући
Четвороструко Поништење и у звекету
Стрела Интелекта
Безбројне Кочије Свемогућег појавише
се на Небу
И Бејн и Њутн и Лок, и Милтон и
Шенспир и Чосер
Сунце крваво црвеног гнева окружујући
небо са свих страна
Величанствено несхватљиво Смртном
Човену и свана Кочија беше
Сенсуално Трострука

И свани Човек је био Четворострук, свани
је Четири Лица имао. Једно
на Западу

Једно према Истону Једно на Југу Једно
на Северу, Коњи Четвороструки
И мутни Хаос засветле изнад, испод,
оноло! са Оком као у Пауна
У складу са Људским Нервима Осета,
Четири Рене Воде Живота

На Југу су били Нерви Она. на Истону у
Рекама блаженства Нерви
Раширених Ноздрва на Западу, текло
Родитељско Чуло Језик, на
Северу беше
Лавиринтско Ухо. Окружујући и
Обрезујући нечисту
Љуску и Прекривач у Вануум испаравајући
откривајући црте Човена
Терајући Смртно Тело у Вечну Смрт и
Васкрсење

Будећи га у живот међу цвећем Беулаха
уживајући у Јединству
За Грех у Рату и у Друидским Храмовима
Оптужитеља Греха: испод
Хростове Шуме Албионове што је
прекривала целу Земљу под
његовом Утваром

Где су Краљевства Света и сва њихова
слава што израсташе на Пустоши
Плоду Албионовог Дрвета Беде када
Троглави Гог-Магог Див
Албионов Наметну Народима Пустош и
онда даде Утварну Заклетву

Такав је Крик са целе Земље свих Живих
Бића на Земљи
И из великог Града Голгонузе у Сеновитом
Рађању
И из Тридесет два Народа Земље међу
живим Бићима

99. лист

Сви Људски Облици показаше се
истоветним чан Дрво Метал
Земља и Камен, сви
Људски Облици показаше се истоветним,
живећи одлазећи и враћајући
се исцрпљени
У Планетарне животе Година Месеци
Дана и Сати одмарајући се

А затим се Будећи у његовом Наручју у
Животу Бесмртности.

И ја чух Име њихових Еманација њихово
име је Јерусалим

**Превеле са енглеског
Татијана Дранулић и Гордана Илић**

Авељев дух

ОТКРИВЕЊЕ У ВИЗИЈАМА ЈЕХОВЕ ВИЂЕ-
НИМ ОД СТРАНЕ ВИЉЕМА БЛЕЈКА (1822)

Лорду БАЈРОНУ у Дивљини:

Шта радиш овде, Илија?

Може ли Песник сумњати у визије Је-
хове? Природа нема Обрис, али Машта
има. Природа нема Мелодију, али Ма-
шта има. Природа нема Натприродно
и растворљива је;

Машта је Вечноот.

**ПРИЗОР — Стеновита земља. Ева, онес-
вешћена над телом Авеља поред гроба.
Адам нлечи поред Еве. Јехова стоји из-
над.**

Јехова: Адаме!

Адам: Узалуд: Од сада те више нећу чути!

Да ли је то твоје Обећање да ће
Семе Женино

Оставити модар траг на глави Змије?
Да ли је то Змија?

Ах!

Седам пута, О Ево, онесвестила си се
над Мртвим., Ах! Ах!

Ева, освешћује се

Ева: Да ли је Обећање Јехове? О, све је
то залудна обмана.

Ова Смрт овај Живот и овај Јехова!

Јехова: Жено, отвори очи.

Чује се долазећи Глас.

Глас: О Земљо не покривај моју Крв! не
покривај моју Крв!

Улази Авељев Дух

Ева: Ти Визионарска Фантазма, ти ниси
прави Авељ.

Авељ: Између Елохима, Жртва сам Чове-
кова, која лута. Ја сам њихова Кућа,
Принц Ваздуха и наших димензија,
околујем Зенит и Надир.

Залудан је твој Савез, О Јехова. Ја
сам Оптужилац и Осветник Крви.

О Земљо, не покривај Крв Авељову.

Јехова: Канву Освету захтеваш?

Авељ: Живот за живот! Живот за Живот!

Јехова: Онај ко жели Каинов живот мора
такође Умрети, О Авеље.

Ко је тај? Адаме, хоћеш ли ти, или ти
Ево, хоћете ли ви то учинити?

Адам: Све је то залудна обмана Ствара-
лачке Маште.

Ево, склони се и не дозволи да пове-
рујемо тим залудним обманама,

Авељ је Мртав, Каин га је заклао. Ми
ћемо такође Смрћу Умрети.

А тада? шта тада? бити попут једног
Авеља, Мисао; или попут

Овога! О нао да назовем Обличје Бо-
жанско! Оче Милосрђа

који се појављујеш мојој Духовној
Визији? Ево, видиш ли оно што
видим и ја?

Ева: Видим га јасно Оком Разума. И ја
видим Авеља живог,

Премда ужасно измученог, исто као
што смо и Ми; ипак Јехова га види
Живог, не Мртвог: зар не би било
боље да верујемо Визији

Свом нашем снагом и свом нашем
моћи, премда смо пали и изгубљени?

Адам: Ево, говорила си праведно: клек-
нимо пред његове стопе.

Клече пред Јеховом

Авељ: Да ли се ово Вечности жртве при-
носе, О Јехова: Сломљени Дух

И Понајничко Срце? О ја не могу да
Праштам!

Оптужилац уђе

у Мене као у сопствену Кућу и ја се
гнушам твог Пребивалишта.

Као што си казао, дође да би прошло:
Моја жеља је у Каину

И Он влада нада мнош; због тога Душа
моја у испарењима Крви

Плаче за Осветом, Жртва за Жртву,
Крв за Крв.

Јехова: Гле, дадох ти Јагње у знак Измирења
уместо

Грешнина, јер тако ни Месо ни Дух
никогда не би живели.

Авељ: Присиљен је плачем, „О Земљо, не
прекривај крв Авељову.“

**Авељ силази у Гроб из кога се подиже
Сатана у блештавој крљушти, са Круном
и Тропаром**

Сатана: Имаћу Крв Човена, не Крв Бинова
или Коза

Нема Помирења, О Јехова: постојање
Елохима је на Жртви Људи:

тако сам ја Бог Људи; Ти си Обличје
Човена О, Јехова.

Од Камена и Храста друидског, пузеће
Имеле и Трна

Град Каинов саздан од Крви Човекове,
не од Крви Бинова и Коза

Ти ћеш бити жртвован Мени, твој Бог,
На Распећу.

Грмљавина

Јехова: И биће Воља Моја

да одеш у Вечну Смрт

У Само-поништење, чак и онда нада
Сатана Себи-потчињени

Одврати Сатану

У Бездан Бездани, где је патња
вечна

Са свих страна улазе Анђели и певају:

Елохим Палана Занлео се на Освећивање
Греха! Онда си Ти приступио

Напред, О Елохим Јехова! усред таме
Занлетве, Сав Обучен

У Свечаном Уговору Опраштања Греха:
Смрт. О

Нека је свето ово Братство!

Елохим је видео њихову Занлетву, Вечну
Ватру: потрљали су се и тресли над

Троном Милосрђа, Мир, Братство и Љубав
сместиће их у Небесни Свод.

Завеса пада

**Превела са енглеског
Ивана Миланкова**

Виљем Блејк

Одломци

□

Предговор

Оно које је склоно бојењу Тицијана и Рубенса пре него Микеланђела и Рафаела, мора бити да је скромно и колебљиво у сопствене моћи. Познаваоци говоре као да Рафаел или Микеланђело никад нису видели бојење Тицијана или Коређа: морали би знати да је Коређо рођен две године пре Микеланђела, а Тицијан четири године потом. Једнако су Рафаел и Микеланђело познавали Венецијанца и проклели и одбацили све што је начинио са највећим презиром, као да је оно што је учинио имало сврху да уништи уметност.

Господин Б. одвраћа јавност од суда тих усмерених, усногледајућих очију, које су сувише дуго држале уметност у тамном запећну. Пред очима глупог препредењана дело неће никад бити тако драго као што је у погледу самопобојног генија. Спор Фирентинца са Венецијанцем није у томе што потоњи није разумео Цртеж, већ јер није схватио Бојење. Како ће тај који није знао како да нацрта руку или стопало, знати да их боји?

Бојење не зависи од тога где су боје стављене, већ где су светлости и сенке, а све зависи од Облина или Контуре, те где се они налазе; а увек је то погрешно код Тицијана и Коређа, Рубенса и Рембранта. Док се не отресемо Тицијана и Коређа, Рубенса и Рембранта, Ми никада нећемо поредити Рафаела и Албрехта Дирера, Микеланђела и Ђулија Романа.

□ □ □

Ниједан човек неће веровати да су Хомеров митологија или Овидијева, били производи Грка или Латина; нити ће им веровати да су грчке статуе, како их зову биле изум грчких уметника; вероватно је Торзо једини првобитни рад што је остао све остало су очигледне копије, мада изврсне, великих дела азијатских патријарха. Грчке музе су кћери Мнемосине или Памћења, а не Надахнућа или Импинације, нити аутора тако тананих изра

за. Ти дивни орипинали, које сам видео у мојим визијама, неки су били стотину стопа високи; неки су насликани као слике, а други издубљени као барелефи, неки као групе статуа, су сви садржавали митолошко и сакривено значење, где је садржано више него што око види.

Познаваоци и уметници који су имали примедбе на начин којим господин Б. представља духове са стварним телима, учинили би добро, да промисле да су Венера, Минерва, Јупитер, Аполон, којима се диве путем грчких статуа, заправо све представе духовних постојања, богова бесмртних спрам смртног трошног органа вида; опет они су отеловљени и распоређени у чврстом мермеру. Господин Б. захтева исту слободу и све је у реду. Пророци описују шта имају у Визији, као стварне и постојеће људе који виде својим имагинативним и бесмртним органима; такође и Апостоли; што је чистији орган (посредник — прим. прев.), разговетнији је предмет. Дух и Визија нису, као што се излаже у модерној филозофији, облачно испарење или ништа: они су организовани и прецизно уобличени изван свега што смртна и пролазна природа може да створи. Онај што не може да замишља у снажним и бољим линијама и јачој и бољој светлости од онога што му пролазно и смртно око може видети, не може да замишља уопште. Сликар ових дела тврди да све што му његове имагинације објављују, је више довршено и више прецизно организовано него било шта виђено његовим смртним оком. Духови су организовани људи. Модернисти желе да цртају фигуре без линија, са великим и тешким сенкама; нису ли сенке мање важне од линија и чак теже? О, но ће у ово сумњати!

Број V. Древни Брити

Из последње битке краља Артура спасла су се само Три Брита; беху то Најснажнији Човек, Најлепши Човек и Најружнији Човек; њих тројица ходали су пољем непокорени, попут Богова, док је Сунце

Британије залазило, али поново ће изаћи са десетоструким сјајем, над се Артур пробуди и поврати своју власт над земљом и океаном.

Три опште врсте људи које представљају најлепши, најснажнији и најружнији, не би се могли приказати ниједном историјском чињеницом до оном из наше властите земље, древних Брита, без ремећења њиховог изгледа. Брити (нању историчари) су били наги цивилизовани људи, учени, дубоки, скривених мисли и размишљања; голи, једноставни и јасни у својим делима и поступцима; мудрији него они што им следе. Били су савладани бруталним нападом и мало их је остало; Снага, Лепота и Ружноћа су се спасли пропасти и остали заувек непокорени...

Снажни Човек представља људску узвишеност. Лепи Човек представља људску пуну осећајност, која је у ратовима Еденским подељена на мушко и женско. Ружни Човек представља људски разум.

Првобитно они бејаху један човек који беше четворострук; био је самоделив и његова права људскост надвладавала је лозе генерација, док је обличје четвртог било попут Сина Божјег. О томе нао је постао подељен, тема је велике узвишености и патоса. Уметник је назива надахнућем, па ће је, ако Бог то дозволи и објавити; дело је обимно и садржи древну повест Британије и свет Сатане и Адама...

Уметнику је речено, „узми Аполона као узор за твог лепог Човека, Херувима за твог снажног Човека и Фауна што игра, за твог ружног Човека.“ Тада он стиже до свог искушења. Зна да оно што чини није лошије од великих дела Антике. Моћније не може бити, јер људска снага не иде изван онога што он чини или онога што су они начинили; то је Божји дар, то су надахнуће и визија. Одлучио је да опонаша те драгоцене остатке старина; тако је и било, па резултате посматрате; његове идеје о снази и лепоти нису биле знатно другачије. Поезија каква постоји данас на земљи, у различитим остацима древних аутора, Музика каква је у старим песмама и мелодијама, Слика и Скулпту-

ра нанве су у остацима Антине и у делима модернијих генија, јесте Надахнуће, и не може се надмашити; оно је савршено и вечно. Милтон, Шекспир, Микеланђело, Рафаел, најбољи примери древне скулптуре, сликарства и архитектуре, готичке, грчке, хинду и египатске, су домаћаји људског ума. Људска памет не може ићи преко дара Божјег, Светог Духа. Претпостављати да уметност може ићи преко најбољих примера Уметности који су већ у свету, значи не познавати шта уметност јесте; то значи бити слеп за дарове духа. . .

Снажни Човек делује из свесне надмоћности и ступа без страха од зависности према божанственим одлукама, бенећи надахнућима пророчког ума. Лепи Човек делује из дужности и зебњиве забринутости за судбу оних за које се бори. Ружни Човек делује из љубави према покољу и ужива у дивљем варваризму рата, хрлећи враголастом силином у чељусти претрављеног непријатеља.

Римски војници су сакупљени у мноштво пред њима: „као котрљајућа маса пред вихором“; зависти, чистог ужаса, запањености, преданог чуђења и преданог страхопоштовања.

Мртви и у ропцу, голи Брити, помешани са наоружаним Римљанима, расути су по пољу. Међу њима, последњи од Бардова што су били способни да учествују у ратним збивањима, пада, пружен између мртвих и умирућих, певајући уз харфу у смртоносним боловима.

Далеко међу планинама су Друидски Храмови, слични Стоунхенџу. Сунце залази иза планина, крваво од дана битне.

Руменило здравља у месу изложеном под отвореним небом, поткрепљено духовима шума и река у то древно срећно доба које је историја забележила, не може бити попут болесних премаза Тицијана или Рубенса. Када ће онај што копира природу нанва је сада, пронаћи цивилизованог човена што је навикнут да хода наг? Имагинација нас може снабдети само са подесним бојењем, какво налазимо на Фрескама Рафаела и Микеланђела; ра-

според облика увек условљава бојење у делима истините уметности. Модерни Човек, ослобођен терета одевања указује се као мртво тело. Отуд, код Рубенса, Тицијана, Коређа и њима сличних, све је као прерађена кожа и креда; њихови мушкарци су као од прерађене коже, док су жене попут креде, јер распоред њихових облика се неће схватити од великог обојења; код господина Б.а, британска крв се види како струји у њиховим удовима; он пркоси надметању у бојењу.

Број VIII. Духовни Наставан, пробна Слика

Тема је преузета из Визија Емануела Сведенборга, Универзална Теологија, бр. 623. Учени, што стреми успењу на Небу циљевима свог учења, појављује се пред Децом попут мртвих коња, пошто је опозван од небесних сфера.

Дела овог визионара су вредна пажње Сликара и Песника, она су темељи великих ствари; разлог што нису била више праћена, је због телесних демона који су стенли надмоћ; а ко су њихове вође, биће показано. Недостојни људи што су стенли славу међу људима, настављају да владају човечанством после смрти, и у својим духовним телима се супротстављају онима што су заслужно славни; и, како Сведенборг примећује, уласком у болештине, нечистоћу, пијанства и пожду, они су заузети телима смртних људи, па су затворили врата ума и мисли смештајући Учење изнад Надахнућа. О Уметниче! У све ово не мораш веровати, али то ће бити твој ризик.

Превео са енглеског
Никола Шуица